

รายงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิค

ของธนาคารพาณิชย์ไทย

The Study of Performance and Technical Efficiency
of Thai Commercial Banks.

นาย รัชพันธุ์ เชนจิตร

สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธันวาคม 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 13 ธนาคาร โดยศึกษาจากข้อมูลงบการเงินของแต่ละธนาคารตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 จนถึง พ.ศ. 2552 โดยใช้สถิติพรรณนา อัตราส่วนทางการเงิน และการวัดค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค จากการประยุกต์สมการการผลิตเชิงเส้นในรูปแบบ Cobb-Douglas Production Function โดยการศึกษาได้แบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้ง 13 ธนาคารออกเป็น 4 กลุ่ม ตามขนาดสินทรัพย์เฉลี่ย ได้แก่ ธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และ ขนาดเล็กมาก ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็กมาก มีผลการดำเนินงานที่ดีว่า ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยกำหนดให้ ผลผลิต คือ รายได้จากดอกเบี้ย ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคโดยเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ธนาคารขนาดเล็กมาก ธนาคารขนาดกลาง และขนาดเล็กตามลำดับ

Abstract

This study aimed to demonstrate performance and technical efficiency of the Thai Commercial Banks. Annual financial statement of 13 Thai Commercial Banks were collected between 2004 – 2009. The analysis of financial ratios, and stochastic frontier production function with the Cobb-Douglas production function were employed. The banks were categorized into 4 groups by the average total assets including, large medium small and very small sizes. The result indicated that the large and the very small sizes had better performance than those with the medium and the small sizes. Furthermore, the technical efficiency index showed that the large size had the highest value, followed by the very small size, the medium size and the small size.

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม	4
2.1 ทฤษฎี	4
2.2 การทบทวนวรรณกรรม	8
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	22
บทที่ 4 ผลการศึกษา	27
4.1 ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย	27
4.2 การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย	44
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	49
5.1 สรุปผลการศึกษา	49
5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	53
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	54
บรรณานุกรม	55

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สินทรัพย์รวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของสินทรัพย์รวมเฉลี่ยต่อปี ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	3
ตารางที่ 2 หนี้สินรวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของหนี้สินรวมเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	29
ตารางที่ 3 รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละส่วนแบ่งของรายได้รวมเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	30
ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	31
ตารางที่ 5 กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของกำไรสุทธิเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	32
ตารางที่ 6 หนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ยต่อปีและร้อยละของส่วนแบ่งของหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	33
ตารางที่ 7 ร้อยละของประเภทสินทรัพย์เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	34
ตารางที่ 8 ร้อยละของประเภทของหนี้สินรวมเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	35
ตารางที่ 9 ร้อยละของประเภทของรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	36

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 10 ร้อยละของประเภทของรายได้ดอกเบียโดยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละขนาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	37
ตารางที่ 11 ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่ายรวมของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละขนาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	38
ตารางที่ 12 ร้อยละของประเภทของค่าใช้จ่ายดอกเบียของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละขนาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	38
ตารางที่ 13 ร้อยละของประเภทของค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบียของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละขนาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	39
ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	41- 43
ตารางที่ 15 ค่าพารามิเตอร์ของสมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย	45
ตารางที่ 16 ค่าพารามิเตอร์ของสมการความไม่มีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย	46
ตารางที่ 17 ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทย แต่ละขนาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552	48

บทที่ 1

บทนำ

ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินภาคเอกชน ทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรในเศรษฐกิจโดยเป็นสื่อกลางในการระดมเงินออมจากผู้ออมไปสู่ผู้ลงทุน ธนาคารพาณิชย์ถือเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงกับหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งภายในและนอกประเทศ สำหรับประเทศไทยธนาคารพาณิชย์มีบทบาทและมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นเสมือนหัวใจของระบบการเงินของประเทศที่มีหน้าที่สูบฉีดเม็ดเงินให้กระจายไปหล่อเลี้ยงส่วนต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้น หากธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบมีความมั่นคงและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพจะช่วยเกื้อหนุนให้เศรษฐกิจขยายตัวของไทยเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ การที่ธนาคารพาณิชย์จะมีความมั่นคงได้ ขึ้นอยู่กับ ความมั่นคงและความมีประสิทธิภาพของตัวสถาบันการเงินเองนับเป็นปัจจัยภายในที่มีความสำคัญมากที่สุด นอกเหนือไปจาก การมีปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะสถาบันการเงินต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกหลายประการในการประกอบธุรกิจ อาทิ เช่น ระบบกฎหมายทางการเงินที่มีความเป็นธรรม ระบบและกลไกในการสร้างความมั่นคงให้กับผู้ฝากและนักลงทุน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจัยภายในของธนาคารพาณิชย์ย่อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีแต่หากการดำเนินของธนาคารแต่ละแห่งขาดประสิทธิภาพ ผลการดำเนินประสพการขาดทุนอย่างต่อเนื่อง ในที่สุดแล้วก็จะส่งผลเสียต่อธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ของไทยต้องเผชิญกับความผันผวนค่อนข้างมากของเศรษฐกิจโลกเศรษฐกิจเศรษฐกิจในภูมิภาค ทำให้ปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะวิกฤตการเงินโลกที่มีเกิดจากภาคอสังหาริมทรัพย์และภาคการเงินของสหรัฐอเมริกาและทวีปยุโรป ทำให้ระบบสถาบันการเงินของประเทศเหล่านั้นเผชิญปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพและเกิดเป็นวิกฤตสินเชื่อที่ทำให้สถาบันการเงินสำคัญหลายแห่งทั่วโลกต้องปิดหรือควมรวมกิจการเพื่อความอยู่รอด วิกฤตทางการเงินดังกล่าวมิได้จำกัดวงอยู่แต่ในประเทศทางตะวันตกผู้ก่อปัญหาเท่านั้น ผลกระทบได้แพร่ขยายสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งมีระบบเศรษฐกิจและการเงินเชื่อมโยงโลกอยู่ในระดับสูง จึงก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบนี้ได้ ธนาคารพาณิชย์ไทยจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินงานของธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเงินที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งให้เป็นไปตามเกณฑ์การกำกับและดูแลสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ธนาคารพาณิชย์ของไทยมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์เหล่านี้ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกใช้บริการธนาคารที่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการได้ โดยที่ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวนทั้งสิ้น 13 ธนาคาร โดยแบ่งขนาดธนาคารพาณิชย์ไทยตามปริมาณสินทรัพย์เฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปี พ.ศ. 2552 ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ จำนวน 4 ธนาคาร ธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง จำนวน 3 ธนาคาร ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กจำนวน 3 ธนาคาร และ ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมาก จำนวน 3 ธนาคาร รวม 13 ธนาคาร โดยรายละเอียดการแบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยศึกษารายละเอียดได้ในขอบเขตของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์จะมาจากข้อมูลทางการเงิน งบดุล งบกำไรขาดทุน ของธนาคารพาณิชย์ไทยซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว โดยพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 13 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคาร กรุงเทพฯ กรุงไทย .ไทยพาณิชย์ กสิกรไทย ธนชาติ (หลังจากควบรวมกับธนาคารนครหลวงไทย) กรุงศรีอยุธยา ทหารไทย สแตนดาร์ดชาเตอร์ไทย ซีไอเอ็มบีไทย ยูโอบี ทีเอสไค้ เกียรตินาคิน และ ธนาคารสินเอเชีย

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลทางการเงินย้อนหลัง 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 – 2552 โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินประจำปีที่เป็นงบการเงินเฉพาะของแต่ละธนาคาร

ตารางที่ 1 สิ้นทรัพย์รวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของสิ้นทรัพย์รวมเฉลี่ยต่อปี
ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	สิ้นทรัพย์รวมเฉลี่ยต่อปี(บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	4,869,928,706,305	63.0
กรุงเทพฯ	1,542,190,297,558	20.0
กรุงเทพฯ	1,265,864,565,890	16.4
ไทยพาณิชย์	1,031,348,932,225	13.3
กสิกรไทย	1,030,524,910,633	13.3
ธนาคารขนาดกลาง	2,015,755,174,782	26.1
ธนาคาร*	695,165,071,137	9.0
กรุงศรีอยุธยา	670,974,976,657	8.7
ทหารไทย	649,615,126,988	8.4
ธนาคารขนาดเล็ก	612,299,123,579	7.9
ซีเอ็มบีไทย	212,729,807,193	2.8
ยูโอบี	202,059,620,433	2.6
แอสตันชาร์เตอร์เตอร์ดไทย	197,509,695,954	2.6
ธนาคารขนาดเล็กมาก	231,795,216,780	3.0
ทีสโก้	93,155,447,977	1.2
เกียรตินาคิน	89,784,480,523	1.2
สินเอเซีย	48,855,288,280	0.6
รวมทุกขนาด	7,729,778,221,446	100.0

ที่มี จากการรวบรวมงบดุลเฉพาะกิจการ ของธนาคาร 14 แห่ง

หมายเหตุ * งบการเงินของธนาคาร ธนาคาร ได้รวมงบการเงินของธนาคารนครหลวงไทยแล้ว

บทที่ 2

ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม

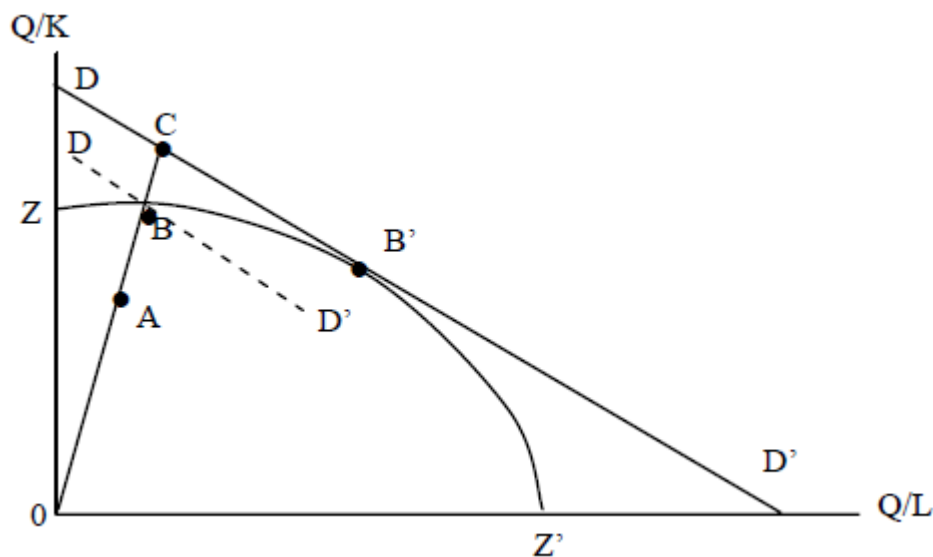
2.1 ทฤษฎี : การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค

ประสิทธิภาพของหน่วยผลิตจะประกอบด้วยสองประสิทธิภาพ คือ ประสิทธิภาพด้านเทคนิค (Technical Efficiency) และประสิทธิภาพด้านการจัดสรร (Allocative Efficiency) ซึ่งประสิทธิภาพด้านเทคนิค หมายถึงความสามารถของหน่วยผลิตที่จะสามารถผลิตผลผลิตให้ได้มากที่สุดภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในขณะที่ประสิทธิภาพด้านการจัดสรรจะแสดงถึงความสามารถของหน่วยผลิตที่จะสามารถใช้จ่ายการผลิตในสัดส่วนที่เหมาะสมภายใต้เงื่อนไขของระดับราคาปัจจัยการผลิตที่เป็นอยู่ ดังนั้นจึงสามารถวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคออกได้เป็นสองแนวทางคือ ด้านผลผลิต (Output-Oriented Measure) และด้านปัจจัยการผลิต (Input-Oriented Measure)

2.1.1 การวัดประสิทธิภาพการผลิตด้านผลผลิต (Output-Oriented Measure) จะตรงกันข้ามกับการวัดประสิทธิภาพการผลิตของหน่วยผลิตจากด้านปัจจัยการผลิต โดยแทนที่จะตอบคำถามว่า “ปัจจัยการผลิตสามารถลดลงได้มากเท่าใด โดยไม่เปลี่ยนแปลงจำนวนผลผลิต” แต่จะตอบคำถามที่ว่า “หน่วยผลิตสามารถเพิ่มผลผลิตมากเท่าใด โดยไม่เพิ่มจำนวนปัจจัยการผลิต” แทน ดังนั้น การวัดประสิทธิภาพการผลิตในด้านผลผลิตจะพิจารณาจากเส้นความเป็นไปได้ในการผลิต (Production Possibility Frontier: PPF) ซึ่งจะสมมติให้มีผลผลิตสองชนิดและปัจจัยการผลิตหนึ่งประเภท และลักษณะของเส้น PPF จะเป็นเส้นโค้งเข้าหรือโค้งออก (Convex and Concave) หรือเป็นเส้นตรง ขึ้นอยู่กับข้อสมมติของความสามารถในการทดแทนของการใช้ปัจจัยการผลิตในผลผลิตแต่ละประเภท หากความสามารถในการทดแทนลดลง เส้น PPF ก็จะมีลักษณะเป็นเส้นเว้าออกจากจุดเริ่มต้น อาทิเส้น ZZ' ในรูปที่ข้างล่าง และหากการทดแทนของปัจจัยการผลิตในการผลิตผลผลิตทั้งสองประเภทแล้ว เส้น PPF ก็จะเป็นเส้นตรง และเส้น PPF จะเป็นเส้นเว้าเข้าหาจุดเริ่มต้น ก็แสดงความสามารถในการทดแทนของปัจจัยการผลิตในการผลิตเพิ่มขึ้น

ดังนั้น หน่วยผลิตใดๆ ที่ทำการผลิตบนเส้น PPF ก็แสดงว่ามีประสิทธิภาพการผลิต กล่าวคือ ในขณะที่ หน่วยผลิตใดที่ผลิตอยู่ภายในพื้นที่ใต้เส้น PPF ก็แสดงว่าหน่วยผลิตนั้นมีประสิทธิภาพในการผลิต จากรูปที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหน่วยผลิต A เป็นหน่วยผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะผลิตอยู่ใต้เส้น PPF และหากจะให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดควรที่จะผลิตที่จุด B ดังนั้น ระยะห่างจากจุด A ไปจุด B คือจำนวนของ

ผลผลิตที่จะสามารถเพิ่มขึ้นได้ โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงจำนวนปริมาณปัจจัยการผลิต ซึ่งก็คือ ความไม่มีประสิทธิภาพของหน่วยผลิต A

ภาพประกอบ 1 ประสิทธิภาพและการจัดสรรทรัพยากร

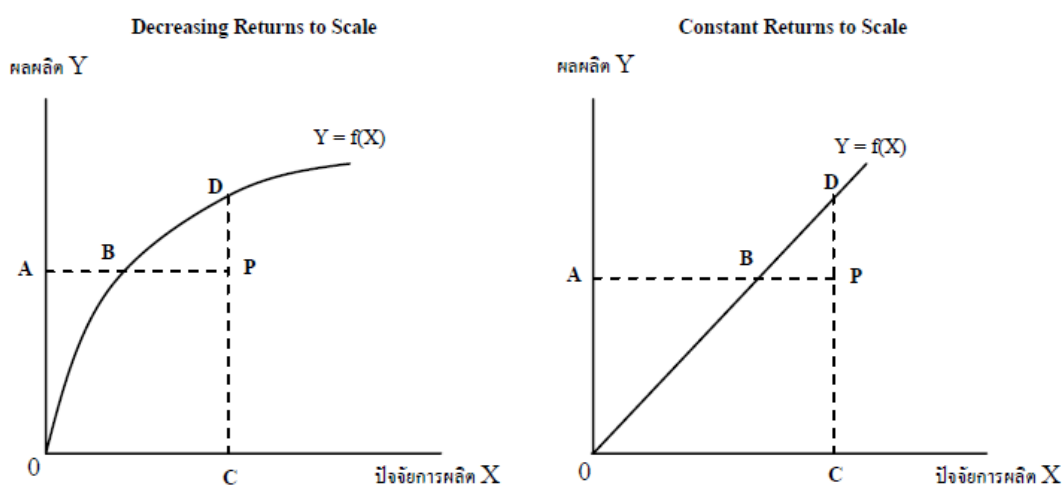
ที่มา : สมชาย หาญหิรัญ. (2549). แนวคิดการวัดประสิทธิภาพการผลิตทางเศรษฐศาสตร์.

จากแนวคิดข้างต้น ประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค (Technical Efficiency) สามารถวัดได้จากสัดส่วนของปริมาณที่หน่วยผลิตผลิตได้เทียบกับที่ควรจะได้ ซึ่งก็คือ OA/OB ซึ่งหากสามารถหาค่าของผลผลิตทั้งสองประเภทได้ ก็จะสามารถสร้างเส้นราคาผลผลิตออกมาเป็นเส้น Iso-revenue (เส้น DD') ในรูปที่ 1 เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร (Allocative Efficiency) ซึ่งก็คือ รายได้ที่ควรที่จะเพิ่มขึ้น หากหน่วยผลิตเลือกสัดส่วนของผลผลิตที่ทำการผลิตได้อย่างถูกต้องภายใต้เงื่อนไขของราคาผลผลิตทั้งสองที่กำหนดโดยตลาดแข่งขันสมบูรณ์ โดยสามารถวัดได้จากระยะห่างของ OB ต่อ OC หรือ OB/OC และสำหรับประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์โดยรวม (Total Economic Efficiency) ซึ่งก็คือ $TE \times AE$

$$EE = (TE) \times (AE) = (OA/OB) \times (OB/OC) = (OA/OC)$$

ซึ่งก็คือ ระดับรายได้ทั้งที่สูญเสียไป เมื่อเทียบกับรายได้สูงสุดที่ควรได้ โดย OA คือเป็นผลมาจากการไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค และระยะจาก OA ไปถึง OC ก็คือรายได้ที่ควรจะได้แต่เสียเพราะเลือกสัดส่วนการผลิตของผลผลิตไม่สอดคล้องกับระดับราคาของผลผลิต ทั้งนี้ ตัววัดประสิทธิภาพของทุกตัวนี้จะมีค่าระหว่าง 1 กับ 0

หากสมมติให้ผลผลิตมีปัจจัยการผลิตเพียงปัจจัยเดียว การพิจารณาอาจจะสามารถทำได้ในรูปแบบที่ 4 โดยสามารถกำหนดรูปแบบของผลตอบแทนตามขนาด (Returns to Scale) โดยรูปด้านซ้ายมือแสดงให้เห็นผลผลิตที่มีเทคนิคการผลิตที่เป็น Decreasing Returns to Scale ซึ่งผลผลิตจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ลดลง (Diminishing) ส่วนเส้นผลผลิตรูปขวามือของรูปที่ 2 นั้นจะแสดงอัตราการเพิ่มขึ้นของผลผลิตในสัดส่วนคงที่ ซึ่งทั้งสองรูปนั้นจุดการผลิตของหน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพจะอยู่ที่จุด P ซึ่ง Farrell (1957) ได้วัดประสิทธิภาพด้านเทคนิคจากมุมมองด้านวัตถุดิบ (Input-Oriented Technical Efficiency) เท่ากับ AB/AP ในขณะที่การวัดจากมุมมองด้านผลผลิต ประสิทธิภาพด้านเทคนิค (Output-Oriented Technical Efficiency) สามารถแสดงได้จากสัดส่วนของ CP/CD ซึ่งจากการศึกษาของ Fare และ Lovell (1978) ได้แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะวัดจากมุมมองของผลผลิตหรือปัจจัยการผลิต ประสิทธิภาพด้านเทคนิคจะเท่ากันเสมอภายใต้เงื่อนไขของ Constant Returns to Scale อันจะเห็นได้จากรูปว่า $AB/AP = CP/CD$ สำหรับประสิทธิภาพด้านเทคนิคของหน่วยผลิต P แต่อย่างไรก็ตาม ค่าทั้งสองนี้จะไม่เท่ากันหากสมมติให้เทคโนโลยีการผลิตเป็นแบบ Decreasing Returns to Scale

ภาพประกอบ 2 ประสิทธิภาพทางเทคนิค

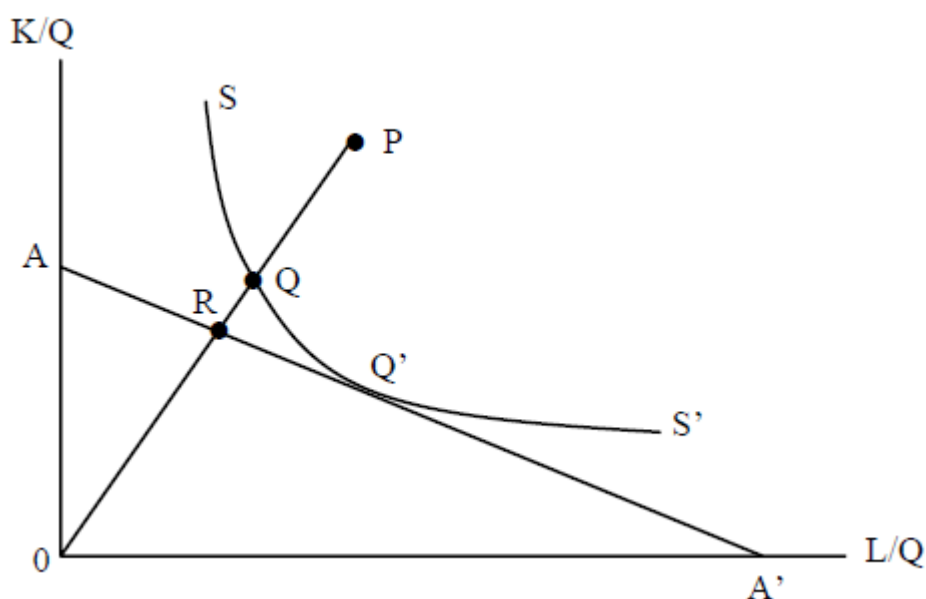
ที่มา : สมชาย หาญหิรัญ. (2549). แนวคิดการวัดประสิทธิภาพการผลิต ทางเศรษฐศาสตร์.

2.1.2 การวัดประสิทธิภาพการผลิตด้านปัจจัยการผลิต (Input-Oriented Measure)

เพื่อวัดประสิทธิภาพของการใช้สัดส่วนของปัจจัยการผลิตที่ต้นทุนต่ำที่สุด ณ ปริมาณการผลิตหนึ่งๆ ซึ่งภายใต้ข้อสมมติของการผลิตสินค้าที่มีการเทคโนโลยีการผลิตแบบ Constant Returns to Scale และปัจจัยการผลิตสองชนิดนั้น เส้นผลผลิตเท่ากัน (Isoquant) ของหน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพสามารถกำหนดขึ้นมาได้ โดยหน่วยผลิตที่มีการใช้สัดส่วนปัจจัยการผลิตบนเส้นนี้แสดงถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่มี

ประสิทธิภาพสูงสุดของการผลิตสินค้า ณ ปริมาณที่กำหนด ซึ่งแสดงโดยเส้น SS' ในรูปที่ 3 ดังนั้นหน่วยผลิตต่างๆ ที่ใช้สัดส่วนปัจจัยการผลิตที่อยู่เหนือเส้น SS' ขึ้นไปจะเป็นหน่วยผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพในการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม อาทิเช่น หน่วยผลิต P ในรูปที่ 3 ที่ใช้ปัจจัยการผลิตมากกว่าที่หน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพที่อยู่บนเส้น SS'

ดังนั้นความไม่มีประสิทธิภาพ (Technical Inefficiency) ของหน่วยผลิต P คือ ระยะ QP ซึ่งแสดงถึงจำนวนของปัจจัยการผลิตที่สามารถลดลงหรือประหยัดได้โดยไม่ลดจำนวนปริมาณผลผลิต หรือหากคิดเป็นร้อยละของปัจจัยการผลิตที่สามารถลดลงได้ ก็คือ สัดส่วนของระยะ QP/OP เพราะฉะนั้นประสิทธิภาพ (Technical Efficiency: TE) ของหน่วยผลิต P ก็คือ $TE = [1 - (QP/OP)] = OQ/OP$ ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าของประสิทธิภาพทางด้านเทคนิคของหน่วยจะอยู่ระหว่าง 1 และ 0 โดยหน่วยผลิต P จะมีค่าประสิทธิภาพด้านเทคนิคต่ำกว่า 1 ในขณะที่หน่วยผลิตที่อยู่จุด Q จะมีประสิทธิภาพด้านเทคนิคเท่ากับ 1 เนื่องจากมีการใช้ปัจจัยการผลิตบนเส้น SS'

ภาพประกอบ 3 การวัดประสิทธิภาพด้านเทคนิคและการจัดสรรทรัพยากร

ที่มา : สมชาย หาญหิรัญ. (2549). แนวคิดการวัดประสิทธิภาพการผลิต ทางเศรษฐศาสตร์.

ในขณะที่การวัดประสิทธิภาพด้านการจัดสรรทรัพยากร (Allocative Efficiency: AE) ของหน่วยผลิต P ต้องการข้อมูลราคาของปัจจัยการผลิต เพื่อพิจารณาว่าภายใต้ระดับราคาของปัจจัยการผลิตที่หน่วยผลิตทั้งหมดเผชิญอยู่ ซึ่งแสดงในรูปสัดส่วนและแสดงโดยเส้นต้นทุนที่เท่ากัน (Isocost) ดังนั้น หน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพด้านการใช้ทรัพยากรสูงสุดก็คือ หน่วยผลิตที่จุด Q ซึ่งเป็นจุดที่เส้นราคาปัจจัยการผลิตสัมผัสกับเส้น Isoquant และสำหรับประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยผลิต P แสดงได้จาก

สัดส่วนของระยะ OR/OQ โดย RQ แสดงถึงความสามารถในการลดต้นทุนการผลิตรวมลงได้หากหน่วยผลิตสามารถเลือกใช้สัดส่วนปัจจัยการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ระดับราคาที่กำหนด คือ ที่จุด Q' แทนที่จะผลิตที่จุด Q สำหรับประสิทธิภาพการผลิตรวม (Total Economic Efficiency: EE) ของหน่วยผลิต P คือผลรวมของประสิทธิภาพด้านเทคนิคและการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งหาได้โดย $EE = (TE) \times (AE) = (OQ/OP) \times (OR/OQ) = (OR/OP)$ ประสิทธิภาพของทั้งสามชนิดนี้ จะอยู่ระหว่าง 1 และ 0 โดยหน่วยผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจะมีประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 1

2.2 การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะที่ส่วนที่สองเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพทางเทคนิค ซึ่งแสดงได้ดังนี้

2.2.1 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

ดวงนภา แซ่จันทร์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ไทยในปี 2542 – 2544 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงินในหลายด้าน ได้แก่อัตราส่วนทางการเงินด้านความเสี่ยงพอของเงินกองทุน คุณภาพของสินทรัพย์ คุณภาพในการบริหาร ความสามารถในการทำกำไร และด้านสภาพคล่อง หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ และค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 13 แห่ง แล้วใช้สถิติพรรณนาในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงพอของเงินกองทุนธนาคารขนาดใหญ่ 5 ธนาคาร ประกอบด้วยธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนสูงกว่าค่ามาตรฐานที่ทางธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนเงินกองทุนรวมต่อเงินฝากนั้น ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 13 แห่ง

ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม และอัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อรวมนั้น ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 13 แห่ง และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวมนั้น ธนาคารกรุงไทย ธนาคาร

กสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 13 แห่ง ด้านความสามารถในการทำกำไร เมื่อพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารกรุงเทพ มีอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารไทยทั้ง 13 แห่ง ส่วนธนาคารกสิกรไทย และธนาคารไทยพาณิชย์ มีอัตราส่วนนี้เท่ากับค่าเฉลี่ยของธนาคารไทยทั้ง 13 แห่ง จากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ธนาคารกรุงไทยและธนาคารกสิกรไทย มีอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารไทยทั้ง 13 แห่ง และเมื่อพิจารณาจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา มีอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของธนาคารไทยทั้ง 13 แห่ง

นพคุณ ทอดสนิท (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงระดับความพอเพียงของเงินกองทุน คุณภาพสินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไร และ ระดับสภาพคล่องโดยเฉลี่ยของอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ไทย ในช่วงปี 2538-2540 เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจจะได้มีหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาเลือกใช้ธนาคารพาณิชย์อย่างมีเหตุผล เป็นการศึกษาเปรียบเทียบรายธนาคาร และ กลุ่มธนาคารขนาดต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน สำหรับข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ จากงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 15 แห่ง ซึ่งผ่านการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว และ ทำการวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงความนิยมของผู้ที่เคยทำการศึกษาไว้แล้ว

ผลการศึกษา พบว่า ด้านความพอเพียงของเงินกองทุนนั้น กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ และ เล็กอยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ด้านคุณภาพสินทรัพย์ มีเพียงกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ที่อยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ส่วนด้านความสามารถในการทำกำไรนั้นกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ และ กลุ่มธนาคารขนาดเล็ก อยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และ ด้านสภาพคล่องของธนาคารกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เท่านั้นที่ อยู่ในระดับเหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายธนาคารพบว่า ด้านความพอเพียงของเงินกองทุนธนาคารพาณิชย์เพียง 4 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทยพาณิชย์การ และ ธนาคารไทยท努 อยู่ในระดับที่สูงกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม

ด้านคุณภาพสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ กสิกรไทย ไทยพาณิชย์ กรุงศรีอยุธยา ทหารไทย เอเชีย และ นครธน อยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ด้านความสามารถในการทำกำไรธนาคารพาณิชย์จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย กสิกรไทย ไทยพาณิชย์ กรุงศรีอยุธยา ทหารไทย เอเชีย ไทยท努 และ นครธน อยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และ ด้านสภาพคล่องของธนาคารมีธนาคารพาณิชย์จำนวน 6

แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ กสิกรไทย ทหารไทย นครหลวงไทย สหธนาคาร และ นครธน อยู่ใน ระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม สรุปทั้ง 4 ด้าน สำหรับกลุ่มธนาคารนั้นกลุ่มธนาคาร ขนาดใหญ่ อยู่ในระดับที่เหนือกว่า หรือ เท่ากับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ส่วนรายธนาคารมหานคร ธนาคารศรี นคร ธนาคารแหลมทองอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมทุกด้าน

นิตยา ฐาปนาชีวะ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของ ธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่มีต่อผลการดำเนินงาน และเปรียบเทียบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยในสองช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และช่วงขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลทศนิยมรายไตรมาสจากงบดุล และงบกำไรขาดทุนของ กลุ่มธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 ธนาคาร ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ.2537 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2542 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรโดยอาศัย แบบจำลองถดถอยเชิงซ้อน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการทำกำไรในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ คุณภาพสินเชื่อ และรายจ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย โดยที่รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสามารถในการทำกำไรในช่วง ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ส่วนในขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปัจจัยที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการทำกำไร ได้แก่ คุณภาพสินเชื่อ รายจ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ และรายได้จากปริวรรต โดยที่คุณภาพสินเชื่อเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสามารถในการทำกำไร ในขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

ศรีสมร สุรินทร์ยา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ CAMEL MODEL วิเคราะห์ผลการ ดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่” ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านความเพียงพอของเงินกองทุน ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ ด้านคุณภาพในการบริหาร ด้านความสามารถในการทำกำไร และด้านสภาพ คล่อง โดยศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคาร ไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีวิธีการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิง พรอบนจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ปี 2547-2549 และใช้การวิเคราะห์ อัตราส่วนจาก CAMEL MODEL เป็นเครื่องมือในการศึกษา

ผลการศึกษสามารถสรุปผลในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านความเพียงพอของเงินกองทุน พบว่า ธนาคารกสิกรไทยมีระดับความเพียงพอของเงินกองทุนมากที่สุด ด้านคุณภาพของสินทรัพย์ พบว่า ธนาคารกสิกรไทยมีคุณภาพของสินทรัพย์สูงที่สุด ด้านคุณภาพในการบริหาร พบว่า ธนาคารกรุงไทยมีคุณภาพในการบริหารสูงที่สุด ด้านความสามารถในการทำกำไร พบว่า ธนาคารกสิกรไทยมีความสามารถในการทำกำไรสูงที่สุด และด้านสภาพคล่อง พบว่า ธนาคารกรุงเทพบมีสภาพคล่องสูงที่สุด

สำหรับภาพรวมขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของแบบจำลอง CAMEL MODEL พบว่า ธนาคารกสิกรไทยมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงที่สุด เนื่องจากมีระดับความเพียงพอของเงินกองทุน คุณภาพของสินทรัพย์ และการทำกำไรสูงที่สุด ซึ่งดีกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มธนาคาร รองลงมาเป็นธนาคารกรุงเทพบมีประสิทธิภาพในด้านสภาพคล่องสูงที่สุดและดีกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มธนาคาร ในขณะที่ประสิทธิภาพด้านคุณภาพของสินทรัพย์และการทำกำไรค่อนข้างสูง รองลงมาเป็นธนาคารไทยพาณิชย์มีระดับเงินกองทุนและสภาพคล่องค่อนข้างสูง ส่วนธนาคารกรุงไทยมีประสิทธิภาพในด้านคุณภาพในการบริหารสูงที่สุด แต่มีคุณภาพของสินทรัพย์และสภาพคล่องต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภายในกลุ่ม และธนาคารกรุงศรีอยุธยามีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำที่สุดและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มธนาคาร

สายัณห์ จันทร์โสภา (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินโดยใช้ข้อมูลรายปีจากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของธนาคาร โดยพิจารณา 5 ด้าน คือ ความเพียงพอของเงินกองทุน (Capital adequacy) คุณภาพสินทรัพย์ (Asset management) คุณภาพในการจัดการหรือบริหาร (Management quality) ความสามารถในการทำกำไร (Earning) และฐานะสภาพคล่อง (Liquidity) ผลการศึกษาพบว่า แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านความเพียงพอของเงินกองทุน พิจารณาอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง อัตราส่วนเงินกองทุนรวมต่อสินทรัพย์เสี่ยง เงินกองทุนรวมต่อเงินฝากและอัตราส่วนเงินฝากรวมต่อเงินกองทุนชั้นที่ 1 พบว่าธนาคารยูไนเต็ดโเวอร์ชีส์ไทย จำกัด (มหาชน) มีระดับความเพียงพอของเงินกองทุนมากที่สุด เนื่องจากธนาคารยูไนเต็ดโเวอร์ชีส์ไทย จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนที่ใช้วัดด้านความเพียงพอของเงินกองทุนทั้ง 4 อัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มและสูงกว่าธนาคารอื่น ๆ ภายในกลุ่ม

ด้านคุณภาพสินทรัพย์ พิจารณาจากสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อ และดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อ พบว่าธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) มีคุณภาพสินทรัพย์สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารอื่น ๆ ภายในกลุ่ม เนื่องจากมีอัตราส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเพิ่งปล่อย

สินเชื่อและโอนภาระหนี้มาจากบริษัททุนธนชาติ จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อของธนาคารค่อนข้างมีคุณภาพสูง ส่วนธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) นั้นคุณภาพของสินทรัพย์ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับภายในกลุ่ม เนื่องจากมีอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี แต่กลับมีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี

ด้านความสามารถในการจัดการ พิจารณาจากรายจ่ายรวมต่อรายได้รวม พบว่า ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการบริหารจัดการมากที่สุด เนื่องจากมีอัตราส่วนรายจ่ายรวมต่อรายได้รวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปีและต่ำที่สุดในกลุ่ม แสดงถึงความสามารถของธนาคารในการบริหารรายได้ของธนาคาร ได้ครอบคลุมรายจ่ายของธนาคารอย่างมีสัดส่วนที่เหมาะสม ส่วนธนาคารสแตนดาร์ดชาร์ตเตอร์ไทย จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการบริหารจัดการต่ำที่สุด เนื่องจากมีสัดส่วนของรายจ่ายรวมมากกว่ารายได้รวม และมีอัตราส่วนดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี

ด้านความสามารถในการทำกำไร พิจารณาจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย และอัตราส่วนรายได้ที่มีค่าใช้จ่ายต่อสินทรัพย์รวม พบว่า ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์ตเตอร์ไทย จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการทำกำไรสูงสุด โดยมีอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรในส่วนของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ให้เกิดรายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี โดยเฉพาะอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นในปี พ.ศ. 2548 สูงถึงร้อยละ 24.93 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มอยู่ที่ร้อยละ 10.10 ส่วนธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกอัตราส่วน

ด้านฐานะสภาพคล่อง พิจารณาจากอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากและอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝาก พบว่า ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) มีสภาพคล่องสูงที่สุด โดยมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี และมีอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากสูงกว่าค่าเฉลี่ยทุกปี ส่วนธนาคารยูไนเต็ดโอเวอร์ซีส์ไทย จำกัด (มหาชน) มีสภาพคล่องต่ำที่สุด เนื่องจากมีอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากสูงกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี และมีอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มทุกปี เมื่อพิจารณาจากภาพรวมของธนาคารทั้ง 4 แห่ง พบว่า ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารอื่นๆ ภายในกลุ่ม กล่าวคือ มีคุณภาพสินทรัพย์และสภาพคล่องสูงสุด รองมาเป็นธนาคารสแตนดาร์ดชาร์ตเตอร์ไทย จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และมีประสิทธิภาพในด้านความเพียงพอของเงินกองทุนสูงที่สุด ส่วนธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งภายในกลุ่ม

สุทามาส กังวาสสงค์; และ ประสพชัย พสุนนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัย ข้อมูลความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย ประจำปี 2550 ได้มีการนำการวิเคราะห์ปัจจัยมาใช้ในการ ค้นหาปัจจัยความมั่นคงทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ซึ่งพิจารณาความมั่นคงทางการเงินจากอัตราส่วนทางการเงินจากการวิเคราะห์ CAMEL MODEL โดยการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน ของธนาคารจำนวน 14 ธนาคาร ในช่วงปี 2547-2549

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยข้อมูลความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนและการจัดการเงินกองทุน เนื่องจาก ประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทน แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์และเงิน ลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน และธนาคารยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดการ เงินกองทุน เนื่องจากการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการระดมทุนเพิ่มเพื่อเงินทุนที่เพียงพอในการดำเนินงาน
2. ปัจจัยด้านการบริหารสินทรัพย์และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคาร เนื่องจากการบริหาร สินทรัพย์มีผลต่อความสามารถในการทำกำไร ซึ่งสินทรัพย์ส่วนหนึ่งของธนาคาร คือ เงินให้สินเชื่อ ดอกเบี้ย ค้างรับ และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ทั้งนี้ ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็นค่าที่ประมาณขึ้นเพื่อแสดงว่า เงิน สินเชื่อที่ปล่อยไปจำนวนเท่าใดที่อาจจะไม่ได้รับการชำระคืน เพื่อไม่ให้กำไรในปีนั้นสูงเกินความเป็นจริง
3. ปัจจัยด้านคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการและเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร เนื่องจากการ บริหารจัดการที่มีคุณภาพนั้นจะทำให้การดำเนินงานทุกด้านเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ การสร้างผลกำไรและการบรรลุเป้าหมายของธนาคารได้ และการกู้เงินระหว่างธนาคารเป็นการกู้ยืมเงินใน ระยะสั้น จึงมีความผันผวนและมีความเสี่ยงมากกว่าเงินฝาก ดังนั้น ต้องมีการควบคุมไม่ให้มีการกู้ยืมมาก จนเกินไป
4. ปัจจัยด้านการบริหารสินเชื่อและความสามารถในการทำกำไรจากดอกเบี้ย เนื่องจากการ บริหารสินเชื่อเป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ถ้าธนาคารมีการ บริหารสินเชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผลดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องนั้นมีปัญหา และด้าน ความสามารถในการทำกำไรจากดอกเบี้ยยังเป็นด้านที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เพราะรายได้จากดอกเบี้ยเป็น รายได้หลักจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น หากธนาคารมีประสิทธิภาพในการบริหาร สินเชื่อและประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้ของธนาคารแล้วย่อมส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรจาก ดอกเบี้ยของธนาคาร

2.2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิค

จากการที่ผู้วิจัยค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคในระบบฐานข้อมูล Thai Digital Collection หรือ TDC พบว่าก่อนหน้าปี พ.ศ. 2553 ไม่มีงานศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพทางเทคนิคในภาคธนาคารพาณิชย์ไทยเลยแม้แต่ชิ้นเดียว มีเพียงแต่งานศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคในภาคธุรกิจที่ใกล้เคียงกับสถาบันการเงิน ได้แก่ ธุรกิจประกันวินาศภัย และสหกรณ์ ในขณะที่การศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคส่วนใหญ่เน้นไปที่ภาคการเกษตร และการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นในการทบทวน วรรณกรรมการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ในงานศึกษานี้ จึงใช้งานวิจัยที่ใกล้เคียงเพื่อแสดงให้เห็นวิธีหลักเกณฑ์ วิธีการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับธนาคารพาณิชย์ไทย

ไพโรจน์ ทวีสุข (2546) ได้ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคการประปาส่วนภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการประมาณฟังก์ชันขอบเขตการผลิตของการประปาส่วนภูมิภาค รวมทั้งยังได้ทำการวิเคราะห์และตรวจสอบระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการประปาส่วนภูมิภาค โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Stochastic Frontier และใช้ฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบ Translog ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลิตของการประปาส่วนภูมิภาค ในกระบวนการผลิตของการประปาส่วนภูมิภาคถือได้ว่าการปัจจัยทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยที่ใช้อธิบายความมีประสิทธิภาพทางเทคนิค ประกอบด้วย ขนาดของสำนักงานประปา ความหนาแน่นของพื้นที่บริการ และกำลังการผลิตส่วนเกิน โดยผลการศึกษาพบว่า สำนักงานประปาส่วนภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่ให้บริการมาก หรือ พื้นที่ให้บริการหนาแน่น มีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงกว่า สำนักงานประปาส่วนภูมิภาคที่มีขนาดเล็ก มีพื้นที่ให้บริการน้อย หรือ พื้นที่ให้บริการไม่หนาแน่นมาก

นอกจากนั้น สำนักงานประปาส่วนภูมิภาคที่มีกำลังการผลิตส่วนเกินมาก จะมีประสิทธิภาพทางเทคนิคค่อนข้างต่ำ แสดงว่าเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาถูกใช้งานน้อยเกินไปส่งผลให้ประสิทธิภาพทางเทคนิคจึงค่อนข้างต่ำ กว่าในสำนักงานประปาที่ใช้เครื่องจักรในสัดส่วนที่สูงกว่า แสดงให้เห็นว่าการผลิตน้ำประปามีการประหยัดต่อขนาด พื้นที่ให้บริการที่มีขนาดเล็ก ความหนาแน่นต่ำก่อให้เกิดความไม่ประหยัดต่อขนาด ขณะเดียวกันในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นสูงและมีการประหยัดต่อขนาดในการผลิตน้ำประปา แต่ถ้าหากมีกำลังการผลิตส่วนเกินมากเกินไป ในที่สุดก็ทำให้ขาดประสิทธิภาพทางเทคนิคได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาการมีกำลังการผลิตส่วนเกินของการผลิตน้ำประปานั้นส่วนใหญ่จะไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะสั้นเนื่องจากโรงงานผลิตน้ำประปาส่วนภูมิภาคมักมีการออกแบบไว้ล่วงหน้าแล้วจากส่วนกลาง ให้มีขนาดใหญ่ไว้ก่อนเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต ทำให้ในระยะแรกๆของ

การให้บริการน้ำประปามีกำลังการผลิตส่วนเกินเสมอ กำลังการผลิตส่วนเกินดังกล่าวจะค่อยๆลดลงในปีหลังๆเมื่อปริมาณการผลิตน้ำประปาเพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้น้ำประปาที่เพิ่มสูงขึ้น

ปรัชญา นกฟิ่ง (2551) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตอ้อยในจังหวัดสุโขทัย โดยต้องการทราบถึงลักษณะการผลิต การใช้จ่ายการผลิต ปัญหาและอุปสรรคด้านการผลิตอ้อยของเกษตรกร นอกจากนี้ยังต้องการทราบถึงประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตอ้อยรวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตอ้อยของเกษตรกร โดยศึกษาจากข้อมูลitudyภูมิปีการเพาะปลูก 2547/2548 จากการสำรวจเกษตรกรในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 3,375 ราย ครอบคลุมพื้นที่ปลูกอ้อยประมาณ 1 แสนไร่ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาเส้นพรมแดนการผลิตแบบเชิงเส้นสุ่ม ด้วยวิธี Stochastic Production Frontier โดยใช้รูปแบบสมการการผลิตแบบ Translog แล้วทำการประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธี Maximum Likelihood Estimation (MLE) โดยผลการศึกษาพบว่า การผลิตอ้อยในจังหวัดสุโขทัยนั้นมีเส้นพรมแดนเชิงเส้นสุ่มอยู่จริง ในขณะที่ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการปลูกอ้อยเฉลี่ยของเกษตรกรมีค่าเท่ากับ 0.86 โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของเกษตรกรตัวอย่างมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตอ้อยค่อนข้างสูงมีเกษตรกรจำนวนไม่มากนักที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตอ้อยค่อนข้างต่ำ เกษตรกรจึงควรวางแผนการผลิตและเอาใจใส่ในกระบวนการผลิตอ้อยให้มากขึ้น ด้วยการเพิ่มปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น การเพิ่มปุ๋ยไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และการเพิ่มปริมาณท่อนพันธุ์ในแปลงเพาะปลูกให้มากขึ้น จะทำให้ผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ในขณะที่ ปัจจัยที่ส่งผลให้ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตอ้อยลดลง ได้แก่ เพศของเกษตรกร ระดับการศึกษา การใช้เครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม และประสบการณ์ในการปลูกอ้อยของเกษตรกร ในลักษณะที่ว่า ถ้าเกษตรกรเป็นชาย มีการศึกษาในระดับที่สูง มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกอ้อยมายาวนาน รวมทั้งมีการนำเครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม ลักษณะเช่นนี้ส่งผลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการปลูกอ้อยลดลง ในทางตรงกันข้าม ข้อจำกัดด้านเงินทุน การขาดแคลนแรงงาน และขนาดฟาร์มที่เล็กเกินไป จะทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น

พรพรรณ ธิมายอม (2553) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้เส้นพรมแดนการเลือกตนเอง โดยต้องการทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าวของเกษตรกร และยังต้องการทราบอีกว่าเมื่อเกษตรกรเลือกพันธุ์ข้าวได้แล้วในการปลูกข้าวของเกษตรกรมีประสิทธิภาพทางเทคนิคมากน้อยเพียงใด และมีปัจจัยอะไรบ้างที่กำหนดความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการปลูกข้าวพันธุ์ที่เกษตรกรเลือก การศึกษานี้ประกอบด้วยสองขั้นตอนด้วยกัน ขั้นตอนแรกคือการเลือกพันธุ์ข้าว และขั้นตอนที่สองการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าว

ผู้วิจัยใช้แบบจำลอง Switching Regression Model with Endogenous Switching จากข้อมูลการสำรวจเกษตรกรปีเพาะปลูก 2549/2550 จำนวน 167 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติทางด้านการค้าของเกษตรกร ราคาข้าว และการมีน้ำสำรอง มีผลต่อการเลือกพันธุ์ข้าวของเกษตรกร โดยเกษตรกรจะตัดสินใจปลูกข้าวเหนียวไว้เพื่อบริโภค ที่เหลือจากการบริโภคจึงนำไปขายในตลาด ส่วนการตัดสินใจปลูกข้าวจ้านั้นเพื่อไว้สำหรับขายอย่างเดียวโดย ราคาข้าวเจ้าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เกษตรกรใช้ในการตัดสินใจปลูกข้าวเจ้า

อย่างไรก็ตามการปลูกข้าวเจ้าจะได้ผลผลิตในจำนวนที่น้อยกว่าการปลูกข้าวเหนียว นอกจากนั้น การตัดสินใจตามเพื่อนบ้านยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกษตรกรตัวอย่างใช้เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าวในการปลูก แสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากปัจจัยด้านราคาแล้ว ปัจจัยด้านสังคมที่อิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว ส่วนการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าวทั้งข้าวจ้าและข้าวเหนียว ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ปลูกข้าวเจ้าและข้าวเหนียวมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตอยู่ในระดับสูงไม่แตกต่างกันมากนัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.62 และ 0.66 ข้าวเหนียวและข้าวจ้าตามลำดับ การเพิ่มปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมียาฆ่าแมลง และพันธุ์ข้าวที่ดี มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตข้าวทั้งสองประเภท

ภัทรพงศ์ อนันต์วิธน์ (2551) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคและประสิทธิภาพด้านราคาของการผลิตลำไยโดยใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ของเกษตรกรในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาประสิทธิภาพทั้งทางด้านเทคนิคผ่านสมการการผลิต และประสิทธิภาพด้านราคาผ่านสมการต้นทุน ในการผลิตลำไยโดยใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรปีเพาะปลูก 2547/2548 จำนวน 156 ราย นอกจากนั้นผู้วิจัยยังทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจระหว่างกระบวนการผลิตลำไยระหว่างฟาร์มขนาดใหญ่และฟาร์มขนาดเล็ก ผลการศึกษาด้านประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตลำไยโดยใช้สมการพรมแดนการผลิตเชิงเส้น พบว่า จำนวนแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุดในกระบวนการผลิตลำไย รองลงมาคือปริมาณการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ และสารเคมีสำหรับกำจัดโรคและแมลง ตามลำดับ โดยฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตลำไยเท่ากับ 0.76 ซึ่งสูงกว่าฟาร์มขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 0.70

ส่วนการศึกษาประสิทธิภาพด้านราคาของการผลิตลำไยโดยใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ของเกษตรกร โดยใช้สมการพรมแดนต้นทุนการผลิตเชิงเส้น พบว่า ราคาปุ๋ยเคมี เป็นปัจจัยการผลิตที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตลำไยมากที่สุด รองลงมาคือ ราคาสารโพแทสเซียมคลอไรด์ และ ปริมาณผลผลิตลำไย ตามลำดับ โดยฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าประสิทธิภาพด้านราคาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.94 ในขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กมีค่า

ประสิทธิภาพด้านราคาเท่ากับ 0.93 เมื่อพิจารณาผลรวมทั้งทางด้านเทคนิคและด้านราคาเข้าด้วยกัน หรือเรียกอีกอย่างว่า ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า ค่าประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าเท่ากับ 0.71 ในขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กมีค่าประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของฟาร์มขนาดเล็กมีค่าเท่ากับ 0.65 แสดงว่า ฟาร์มขนาดใหญ่ให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากกว่าฟาร์มขนาดเล็ก นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า กระบวนการผลิตลำไยโดยใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์อยู่ในระยะผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ทำให้ฟาร์มใหญ่มีความได้เปรียบฟาร์มขนาดเล็ก

วรลักษณ์ วงศ์วิวัฒน์(2550) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตมันฝรั่งในระบบสัญญาผูกพันในภาคเหนือของไทย โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งจำนวน 266 รายทั้งที่ปลูกมันฝรั่งทั้งในแบบระบบสัญญาผูกพันและนอกระบบสัญญาผูกพัน ในปีเพาะปลูก 2549/2550 โดยใช้การประมาณค่าฟังก์ชันพหุนามการผลิตเชิงสุ่มเฟ้น ผลการศึกษาพบว่า ปุ๋ยเคมี และพื้นที่ทำการเพาะปลูกที่เป็นที่สูง (จังหวัดตาก) มีผลทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในปริมาณที่มากกว่าการปลูกในพื้นที่ราบ (จังหวัดลำปาง) นอกจากนี้ยังพบว่า การปลูกมันฝรั่งในพื้นที่ในระบบสัญญาผูกพันที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก ก่อให้เกิดความไม่ประหยัดต่อขนาดการผลิตในลักษณะที่ว่า พื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งมีขนาดใหญ่เกินไป เกษตรกรดูแลได้ไม่ทั่วถึง ขนาดพื้นที่ที่ใหญ่เกินไปจึงกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตมันฝรั่งเพิ่มขึ้น ในขณะที่การปลูกมันฝรั่งนอกระบบสัญญาผูกพันนั้น

ผลการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิค พบว่า การเพิ่มหัวพันธุ์มันฝรั่งที่มีคุณภาพ และการใส่ปุ๋ย หรือ สารบำรุงดินต่างๆ มีผลทำให้ผลผลิตมันฝรั่งเพิ่มมากขึ้น ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการปลูกมันฝรั่งทั้งในระบบสัญญาผูกพันและนอกระบบสัญญาผูกพันมีค่าอยู่ระหว่าง 0.81-0.96 โดยการปลูกมันฝรั่งในจังหวัดลำปางมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงที่สุด เท่ากับ 0.93 ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการปลูกมันฝรั่งในระบบสัญญาผูกพัน เกษตรกรจะได้รับการดูแลด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างใกล้ชิดจากนายหน้า ทั้งๆที่เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งในจังหวัดลำปางเป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์การปลูกมันฝรั่งค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับเกษตรกรในจังหวัดตากและจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นการปลูกพืชในระบบสัญญาผูกพันนั้นสามารถก่อให้เกิดผลดีต่อเกษตรกรที่มีประสบการณ์น้อย เนื่องจากมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผู้ที่เกี่ยวข้องทำให้กระบวนการผลิตมันฝรั่งมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการปลูกในระบบสัญญาผูกพันยังสามารถช่วยลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกรได้ในอีกทางหนึ่งด้วย

สกล เสรีวิวัฒนา(2548) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย โดยใช้แบบจำลอง Stochastic Production Frontier โดยรวบรวมจากโรงพยาบาลของรัฐบาลจำนวน 811 แห่งทั่วประเทศ ประกอบด้วยโรงพยาบาลชุมชนจำนวน 720 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน 68 แห่ง

โรงพยาบาลศูนย์ฯ จำนวน 23 แห่ง ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์แบบจำลอง Stochastic Production Frontier โดยใช้รูปแบบ สมการการผลิต แบบ Translog และใช้วิธี Maximum Likelihood Estimation ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ผลการศึกษาพบว่า ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของโรงพยาบาลรัฐบาล ประเภทโรงพยาบาลชุมชนมีค่าเท่ากับ 0.71 ในขณะที่ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของโรงพยาบาลประเภท โรงพยาบาลทั่วไป หรือโรงพยาบาลศูนย์ มีค่าเท่ากับ 0.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคทางภูมิศาสตร์ พบว่า โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคโดยเฉลี่ยสูงที่สุดในขณะที่ โรงพยาบาลชุมชนในภาคกลางมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด

สำหรับโรงพยาบาลขนาดใหญ่ เช่น โรงพยาบาลทั่วไปหรือโรงพยาบาลศูนย์ พบว่า โรงพยาบาลทั่วไปหรือโรงพยาบาลศูนย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงที่สุดในขณะที่โรงพยาบาล ทั่วไป หรือ โรงพยาบาลศูนย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคโดยเฉลี่ยแล้วต่ำที่สุด นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของโรงพยาบาลรัฐบาลจำแนกตามจำนวนเตียง พบว่า โรงพยาบาลขนาดใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงกว่าโรงพยาบาลขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า โรงพยาบาลขนาดใหญ่มีการประหยัดต่อขนาดในการให้บริการผู้ป่วย นอกจากนั้นผลการศึกษาพบว่า โรงพยาบาลที่มีอัตราครองเตียงสูง มักจะมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงตามไปด้วย ในขณะที่เดียวกัน โรงพยาบาลที่มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยให้บริการต่ำ ก็จะมีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยการผลิตในการกระบวนการผลิตของโรงพยาบาลของรัฐที่สำคัญที่สุด คือ ปัจจัยแรงงาน เนื่องจากการ ให้บริการของโรงพยาบาลต้องใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของแรงงานใน โรงพยาบาลโดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพทาง เทคนิคของโรงพยาบาลของรัฐบาล

สันติ ศรีสมบูรณ์ (2551) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตข้าวแบบอินทรีย์และแบบ ใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 91 ราย ปีการเพาะปลูก 2548/2549 มาทำการศึกษาโดยประยุกต์แบบจำลอง Stochastic Production Frontier ร่วมกับ แบบจำลองความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตข้าวแบบอินทรีย์และแบบใช้สารเคมีทาง การเกษตร ผลการศึกษาพบว่า การใช้แรงงานของครัวเรือน ระดับการศึกษาของเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน และ สัดส่วนรายได้อื่น ๆ ต่อรายได้ทั้งหมด เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตข้าวแบบอินทรีย์ ในขณะที่ การใช้แรงงานของครัวเรือน ขนาดการพื้นที่เพาะปลูก และสัดส่วนรายได้อื่น ๆ ต่อรายได้ทั้งหมด เป็น ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตข้าวแบบใช้สารเคมีทางการเกษตร ผู้วิจัยแสดงให้เห็นว่า การดูแลเอาใจ ใส่อย่างจริงจังของเกษตรกร นับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตข้าวทั้งสองประเภททั้งแบบอินทรีย์และ แบบใช้สารเคมีทางการเกษตร การจัดสรรเวลาที่มีอยู่เพื่อหันมาให้ความสนใจกับการปลูกข้าวมากขึ้นเป็น

กิจกรรมอย่างหนึ่งที่เกษตรกรควรพึงกระทำ ผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าวแบบอินทรีย์พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 ซึ่งสูงกว่าระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าวแบบใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีค่าเพียง 0.64

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเสนอแนะว่า การผลิตข้าวแบบอินทรีย์มีแนวโน้มที่จะลดลงเนื่องจากผลการศึกษาเชิงพรรณนาพบว่า ผลตอบแทนของเงินลงทุนที่เป็นตัวเงิน และ ผลตอบแทนเงินลงทุนทั้งหมดของการผลิตข้าวแบบอินทรีย์นั้นต่ำกว่าการผลิตข้าวแบบใช้สารเคมีทางการเกษตรค่อนข้างมาก แม้ว่าค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตข้าวแบบอินทรีย์จะสูงกว่าการผลิตข้าวแบบใช้สารเคมีทางการเกษตรก็ตาม แสดงให้เห็นว่าเพราะ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบอินทรีย์สามารถปลูกข้าวได้ใกล้เคียงนมแดนการผลิตในสัดส่วนที่มากกว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีทางการเกษตร ในขณะที่การใช้ปัจจัยการผลิตนั้นในการผลิตข้าวทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นการขยายพื้นที่ชลประทานมากขึ้นเท่าใด การผลิตข้าวแบบอินทรีย์ก็จะค่อยๆลดลง เพราะชาวนาจะหันมาปลูกข้าวในและใช้สารเคมีทางการเกษตรมากขึ้น เนื่องการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ชาวนาอาศัยทำนาเฉพาะหน้าฝนเพียงเท่านั้น

สิรินาถ กุศลไพบูลย์ (2547) ศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของบริษัทประกันวินาศภัย และ ปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพทางเทคนิคของธุรกิจประกันวินาศภัยก่อนและหลังการเปิดเสรีการค้าบริการ โดยใช้แบบจำลอง Stochastic Production Frontier ร่วมกับแบบจำลองความไม่มีประสิทธิภาพโดยประมาณฟังก์ชันการผลิตแบบ Translog ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแรงงาน ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายอื่นๆเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของธุรกิจประกันวินาศภัย โดยค่าความยืดหยุ่นหน่วยสุดท้ายของผลผลิตเทียบกับปัจจัยการผลิตของปัจจัยแรงงาน ค่าจ้าง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มีค่าเท่ากับ 0.119 0.213 และ 0.5121 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยการผลิตแต่ละตัวมีค่าความยืดหยุ่นต่อผลผลิตค่อนข้างต่ำ

นอกจากนั้นค่าผลได้ต่อขนาดการผลิตสำหรับธุรกิจประกันวินาศภัยพบว่าตลอดช่วงที่ศึกษามีค่าเท่ากับ 0.844 แสดงว่าธุรกิจประกันวินาศภัยมีลักษณะการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดลดลง สำหรับแบบจำลองความไม่มีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันวินาศภัย ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของธุรกิจไม่สามารถอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันวินาศภัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ตัวแปรสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติและจำนวนปีที่ก่อตั้ง ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของธุรกิจประกันวินาศภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบริษัท วิริยะประกันภัย กรุงเทพประกันภัย และ ศรีอยุธยาประกันภัย เป็นบริษัทที่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงที่สุดสามอันดับแรก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคมาเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า แม้รัฐบาลจะอนุญาตให้มีการจัดตั้งบริษัทประกันวินาศภัย

เพิ่มขึ้นนี้ตามนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไป แต่การอนุญาตดังกล่าวไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพทางเทคนิคของธุรกิจประกันวินาศภัยแต่อย่างใด อีกทั้งบริษัทประกันวินาศภัยของต่างชาติที่มาเปิดสาขาในประเทศไทย ผลการศึกษา ก็พบว่าไม่ได้มีประสิทธิภาพสูงกว่าบริษัทประกันวินาศภัยของคนไทยแต่อย่างใด ผู้วิจัยชี้แนะว่า นโยบายของกรมการประกันภัยที่ส่งเสริมให้มีการเปิดเสรีธุรกิจประกันวินาศภัยให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการแข่งขันในอุตสาหกรรมดังกล่าว อาจจะไม่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธุรกิจประกันวินาศภัยอย่างชัดเจน

สุพัฒน์ จงพุดิพาณิชย์ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพทางเทคนิคและต้นทุนดำเนินงานของสายเดินเรือคอนเทนเนอร์ โดยทำการเปรียบเทียบสายเดินเรือคอนเทนเนอร์ RCL (สายเดินเรือของไทย) สายเดินเรือ APL (สิงคโปร์) สายเดินเรือ CSCL (จีน) และสายเดินเรือ OOCL (ฮ่องกง) โดยใช้แบบจำลอง Stochastic Production Frontier ร่วมกับแบบจำลองความไม่มีประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษาพบว่า สายเดินเรือ APL มีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.94 รองลงมาได้แก่สายเดินเรือ OOCL CSCL และ RCL ที่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 0.90 0.89 และ 0.54 ตามลำดับ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นชัดเจนว่า ตัวแปรกำลังระวางบรรทุกรวม และจำนวนเรือในกองเรือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของสายเดินเรือคอนเทนเนอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สายเดินเรือที่มีกำลังระวางบรรทุกรวมสูง และมีจำนวนเรือในกองเรือมาก ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคก็จะมีค่าสูงตามไปด้วย ในขณะที่ ขนาดของเรือ อายุของเรือ ไม่สามารถอธิบายความมีประสิทธิภาพของสายเดินเรือได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสายเดินเรือคอนเทนเนอร์ที่มีกำลังระวางบรรทุกรวมสูงๆมีการประหยัดต่อขนาดค่อนข้างมาก

นอกจากนั้นจำนวนเรือที่มีมากแสดงถึงความหลากหลายในการให้บริการ ยังมีความหลากหลายในการให้บริการมาก ประสิทธิภาพทางเทคนิคจึงมากตามไปด้วยเช่นกัน ลักษณะการผลิตในสายการเดินเรือของไทยมีลักษณะผลได้ต่อขนาดเพิ่มขึ้น และเน้นใช้ต้นทุนดำเนินงานเป็นปัจจัยหลักในการผลิต โดยต้นทุนดำเนินงานของสายเดินเรือไทย RCL ประกอบด้วย ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนการจัดการที่ท่าเรือ น้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าผ่านคลอง และค่าใช้จ่ายในการจัดการขนย้ายตู้เปล่า ต้นทุนดำเนินงานที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อปริมาณการให้บริการของสายเดินเรือไทยแห่งนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้นสายเดินเรือ RCL จึงควรเพิ่มการลงทุนในการเพิ่มการดำเนินงานหรือเพิ่มปริมาณงานบริการขนส่งทางเรือคอนเทนเนอร์ให้มากขึ้น เช่น การเพิ่มจำนวนรอบการเดินเรือ การจัดหาตู้เปล่ามาให้บริการที่มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและอุปกรณ์ขนถ่ายสินค้าให้สามารถขนถ่ายสินค้าได้ครั้งละมากๆเพื่อประหยัดเวลาที่หน้าท่าและเป็นประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานไปด้วยอีกทางหนึ่ง

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคดังที่ได้นำเสนอมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคที่ต้องใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์นั้นมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยอยู่สามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างสมการการผลิต หรือที่เรียกว่า สมการพรมแดนการผลิตเชิงเส้นคู่ ซึ่งเป็นการประมาณผลผลิตภายใต้แนวคิดเส้นความไปได้ในการผลิต หรือ Production Possibility Frontier หรือ PPF เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิตชนิดต่างๆ ส่วนขั้นตอนที่สองเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนแรกภายหลังจากที่เราสามารถกำหนดฟังก์ชันสมการการผลิตได้แล้ว เราก็จะสามารถคำนวณหาค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งจะถูกใช้ในการคำนวณความไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นในขั้นตอนที่สองนี้นอกจากเราจะได้ความไม่มีประสิทธิภาพแล้วยังต้องกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพดังกล่าวด้วย เพื่อทดสอบว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพ สำหรับขั้นตอนสุดท้ายคือ การคำนวณค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค โดยการเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงจากข้อมูลที่เราเก็บรวบรวมมาได้ มาเปรียบเทียบกับ เส้นพรมแดนการผลิตเชิงเส้นคู่ที่ประมาณได้ ตั้งแต่ขั้นตอนแรก โดยผลการเปรียบเทียบแสดงถึงประสิทธิภาพทางเทคนิค ที่แสดงว่าผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงนั้นมีปริมาณใกล้เคียงกับสิ่งที่ประมาณได้จากสมการพรมแดนการผลิตเชิงเส้นคู่มากน้อยแค่ไหน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

บทนี้ เป็นการนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้งสองข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกวิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นรายข้อดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่หนึ่ง ที่ต้องการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินเฉพาะกิจการของธนาคารแต่ละแห่ง จำนวน 14 ธนาคาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปี พ.ศ. 2552 แล้วใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยายร่วมกับสถิติพรรณนาในการอธิบายผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้ง 4 กลุ่ม จำแนกตามขนาดสินทรัพย์รวมเฉลี่ย โดยรวมงบการเงินของธนาคารธนาคารชาติและธนาคารนครหลวงไทยเข้าด้วยกัน แล้วใช้ชื่อ ธนาคารธนาคารชาติ ทำให้จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 13 ธนาคาร ประกอบด้วย

กลุ่มแรก ธนาคารขนาดใหญ่ จำนวน 4 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกสิกรไทย

กลุ่มที่สอง ธนาคารขนาดกลาง จำนวน 3 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารธนาคารชาติ (ภายหลังควบรวมกิจการกับธนาคารนครหลวงไทย) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ ธนาคารทหารไทย

กลุ่มที่สาม ธนาคารขนาดเล็ก จำนวน 3 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารซีเอ็มบีไทย ธนาคารยูโอบี และ แสตนด์ชาร์เตอร์ดไทย

กลุ่มที่สี่ ธนาคารขนาดเล็กมาก จำนวน 3 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารทิสโก้ ธนาคารเกียรตินาคิน และ ธนาคารสินเอเซีย

การอธิบายผลการดำเนินงานพิจารณาจาก ค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์รวม หนี้สินรวม รายได้รวม ค่าใช้จ่ายรวม กำไรสุทธิ หนี้สงสัยจะสูญ ร้อยละส่วนแบ่งของสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ รายได้ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และร้อยละส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายที่มีดอกเบี้ย นอกจากนั้นเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาในข้อแรก ผู้วิจัยศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญๆ เพื่อร่วมอธิบายผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้จำนวน 8 อัตราส่วน

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม

อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนรายจ่ายต่อรายได้รวม

อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก

อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้

รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ

ค่าใช้จ่ายดอกเบี๋ยจากเงินรับฝาก และ ส่วนต่างระหว่างรายได้ดอกเบี๋ยจากเงินให้สินเชื่อกับค่าใช้จ่ายดอกเบี๋ยจากเงินรับฝาก ซึ่งเป็นการนำ รายได้ดอกเบี๋ยจากเงินให้สินเชื่อ ลบด้วย ค่าใช้จ่ายดอกเบี๋ยจากเงินรับฝาก โดยสามารถแสดงสูตรในการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 8 อัตราส่วนดังนี้

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่ากำไรสุทธิที่ธนาคารได้รับในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละเท่าใดเมื่อเทียบกับรายได้รวม อัตราส่วนนี้เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารสูง หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่า อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

2. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงว่ากำไรสุทธิที่ธนาคารได้รับในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละเท่าใดเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมดของธนาคาร อัตราส่วนนี้เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ว่าธนาคารสามารถนำสินทรัพย์ที่มีอยู่มาก่อให้เกิดกำไรสุทธิได้มากน้อยเพียงใด ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนนี้สูงแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคารสูง หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่า อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

3. อัตราส่วนรายจ่ายรวมต่อรายได้รวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่า รายจ่ายรวม ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดอกเบี๋ย และค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี๋ย รวมกันแล้ว คิดเป็นเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้รวม ซึ่งรวมรายได้ดอกเบี๋ยและรายได้ที่มีโชดดอกเบี๋ยเข้าด้วยกัน อัตราส่วนนี้เป็นการวัดความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่ายธนาคาร ได้ดีมากน้อยเพียงใด ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนนี้ต่ำแสดงถึงความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่ายที่ดี หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่า อัตราส่วนนี้ยิ่งต่ำยิ่งดี อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนรายจ่ายต่อรายได้} = \frac{\text{รายจ่ายรวม}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

4. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก เป็นอัตราส่วนที่แสดงความสามารถในการบริหารทรัพยากร ในรูป เงินฝาก ซึ่งเป็นเงินทุนที่ธนาคารมีอยู่ ให้ไปสร้างรายได้ ในรูปของเงินให้สินเชื่อได้มากน้อยเพียงใด โดยปกติ อัตราส่วนนี้ควรมีค่า ไม่สูงเกินไป หรือ ต่ำเกินไป เพราะถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสูงเกินกว่า ร้อยละ 100 แสดงว่าธนาคารนั้นใช้เงินทุนนอกเหนือจากเงินรับฝาก มาเปลี่ยนเป็นเงินให้สินเชื่อ ให้ ธนาคารที่มีอัตราส่วนนี้สูงกว่า ร้อยละ 100 มีต้นทุนในการประกอบกิจการสูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าธนาคารมีอัตราส่วนนี้ต่ำเกินไป แสดงให้เห็นว่าธนาคารไม่สามารถนำทรัพยากรในรูปเงินฝาก ซึ่งเป็นหนี้สินของธนาคาร มาสร้างให้เกิดเป็นรายได้ในรูปเงินให้สินเชื่อ แสดงให้เห็นว่าธนาคารมีความสามารถในการประกอบกิจการค่อนข้างต่ำ ดังนั้นอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากควรมีค่าระหว่าง ร้อยละ 80 – 90 โดยอัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก} = \frac{\text{เงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินรับฝาก}} \times 100$$

5. อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าในจำนวนเงินรายได้รวมที่ธนาคารหามาได้ เป็นหนี้สงสัยจะสูญมากน้อยเพียงใด อัตราส่วนนี้เป็นการวัดความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สงสัยจะสูญของธนาคาร หากธนาคารมีการบริหารจัดการหนี้สงสัยจะสูญที่ดี จำนวนหนี้สงสัยจะสูญจะต่ำ อัตราส่วนนี้คำนวณได้จาก

$$\text{อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม} = \frac{\text{หนี้สงสัยจะสูญ}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

6. รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ เป็นการคำนวณอัตราดอกเบี้ยรับ ซึ่งเป็นรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารจากเงินให้สินเชื่อ ธนาคารที่มีรายได้ดอกเบี้ยในอัตราที่สูง แสดงว่า มีความสามารถในการทำกำไร ในรูปรายได้ดอกเบี้ยมากเช่นกัน หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงยิ่งดี ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ} = \frac{\text{รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ}}{\text{เงินให้สินเชื่อรวม}} \times 100$$

7. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก เป็นการคำนวณอัตราดอกเบี้ยรับ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยจ่ายของธนาคารจากรับฝากเงินของลูกค้า ธนาคารที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ แสดงว่ามีค่าใช้จ่ายในจัดหาเงินทุนที่ค่อนข้างต่ำ หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่า อัตราส่วนนี้ยิ่งต่ำยิ่งดี ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก} \times 100}{\text{เงินรับฝากรวม}}$$

8. ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยรับ กับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย ส่วนต่างนี้คำนวณจาก อัตราส่วนที่ 6 หักด้วย อัตราส่วนที่ 7 หรือ ผลต่างระหว่างรายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ กับ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก ซึ่งคำนวณในรูปอัตราดอกเบี้ย ส่วนต่างดังกล่าวยิ่งมากยิ่งดี หมายความว่า ธนาคารที่ส่วนต่างมากมีความสามารถในการทำกำไรที่สูง ในขณะที่ธนาคารที่มีส่วนต่างนี้ต่ำ ความสามารถในการทำกำไรก็ต่ำไปด้วยเช่นกัน หรือ กล่าวง่าย ๆ ว่า ส่วนต่างนี้ยิ่งมากดี ซึ่งคำนวณได้จาก

$$\text{ส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยรับ กับ อัตราดอกเบี้ยจ่าย} = \text{รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ} - \text{ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินฝาก}$$

3.2 วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่สอง ที่ต้องการศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์แบบจำลอง Stochastic Production Frontier ในการหาค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับแบบจำลอง Stochastic Production Frontier คือการจำแนกค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) ของสมการการผลิตออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือส่วนประกอบแรก (v) แสดง Random Error แสดงถึงความผิดพลาดทางสถิติ (Statistic Error) ส่วนประกอบที่สอง (u) ที่สะท้อนถึงความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Inefficiency) โดยที่ส่วนประกอบทั้งสองส่วนเป็นอิสระต่อกัน ทั้งนี้ในการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. สร้างสมการการผลิต โดยการกำหนด ตัวแปรสำหรับชี้วัด ผลผลิต เป็นตัวแปรตาม 1 ตัว และตัวแปรสำหรับชี้วัด ปัจจัยการผลิต ได้ตั้งแต่ 1 ตัวแปรขึ้นไป จากนั้นหาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิต กับ ปัจจัยการผลิต ซึ่งการศึกษานี้ กำหนดให้ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิต และ ปัจจัยการผลิต อยู่ในรูปแบบสมการการผลิต แบบ Cobb-Douglas Production Function ซึ่งรูปแบบของสมการการผลิตที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป จากนั้นทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิต กับ ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด โดยใช้วิธี Maximum Likelihood Estimation

2. การคำนวณค่าความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค โดยการจำแนกค่าความคลาดเคลื่อนที่ได้จากสมการการผลิตในขั้นตอนแรก นอกจากนั้นยังทำการประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มีประสิทธิภาพ กับ ปัจจัยกำหนดความไม่มีประสิทธิภาพ โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

3. การคำนวณค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค โดยเป็นการเปรียบเทียบค่าตัวแปรตามของสมการการผลิตที่ประมาณได้จากสมการที่สร้างขึ้น กับ ค่าผลผลิตที่เกิดขึ้นจริง โดยค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสามารถคำนวณได้จากสมการที่แสดงไว้ดังนี้

$$\text{ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency : TE) เท่ากับ } TE = \frac{Y_A}{Y_F}$$

ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เป็นการหาสัดส่วนของผลผลิตที่เกิดขึ้นจริงจากตัวอย่างที่รวบรวมมา Y_A กับ ขอบเขตการผลิต Y_F หรือ ผลผลิตที่ประมาณขึ้นจากสมการการผลิตในขั้นตอนแรกนั่นเอง ทั้งนี้ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยถ้ามีค่าเท่ากับ 1 แสดงว่า มีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุด ในขณะที่ ถ้ามีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคเลย

จากวิธีดำเนินการวิจัยทั้งสามขั้นตอนที่กล่าวมาสำหรับตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่สอง สามารถแสดงรายละเอียดของสมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ประกอบด้วย

ผลผลิต เป็นตัวแปรตาม วัดจากรายได้ดอกเบี้ย มีหน่วยเป็น บาท แปลงให้อยู่ในรูป Natural Logarithm ใช้สัญลักษณ์ $\ln Y$

ปัจจัยการผลิตประกอบด้วย 1. ค่าใช้จ่ายพนักงาน 2. ค่าใช้จ่ายที่มีไซดดอกเบี้ย 3. ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย มีหน่วยเป็นบาท และ 4. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก มีหน่วยเป็นร้อยละ เป็นตัวแปรอิสระ มีหน่วยเป็น บาท ปัจจัยการผลิตทั้งสิ้นตัว แปลงให้อยู่ในรูป Natural Logarithm ใช้สัญลักษณ์ $\ln X_1$ $\ln X_2$ $\ln X_3$ และ $\ln X_4$ ตามลำดับ สำหรับ สมการความไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัวได้แก่ ร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ และ ร้อยละของรายจ่ายต่อรายได้ ในขณะที่ตัวแปรตามของสมการความไม่มีประสิทธิภาพ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปจะคำนวณจากค่าความคลาดเคลื่อนของสมการการผลิตที่สร้างขึ้นในขั้นตอนแรก

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการตอบวัตถุประสงค์ การศึกษาข้อแรกเรื่อง ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 13 ธนาคาร โดยใช้ การวิเคราะห์เชิงบรรยายร่วมกับสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ นอกจากนี้ ได้นำเสนอผลการ ดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญๆ เพื่อวัดผลการ ดำเนินงานในเชิงเปรียบเทียบ สำหรับส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอผลการศึกษา เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของ การศึกษาในข้อที่สอง เรื่องการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้สมการการผลิต ในรูปแบบของ Cobb –Douglas Production Function สมการความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค และ แสดงให้เห็นค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งในภาพรวม จำแนกตามขนาดของ ธนาคารและเป็นรายธนาคาร โดยผลการศึกษาแต่ละส่วนแสดงได้ดังนี้

4.1 ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

เมื่อพิจารณาสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 13 ธนาคาร พบว่า สินทรัพย์รวม เฉลี่ยต่อปีของธนาคารทั้ง 13 ธนาคารรวมกัน มีสินทรัพย์รวมเฉลี่ยประมาณ 7.7 ล้านล้านบาทต่อปี โดยประมาณสองในสามของสินทรัพย์รวม ตกอยู่ในธนาคารขนาดใหญ่ ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ ธนาคาร กรุงเทพ กรุงไทย ไทยพาณิชย์ และ กสิกรไทย ในขณะที่เกือบหนึ่งในสามของสินทรัพย์รวม ตกอยู่กับธนาคารขนาด กลางอีก 3 ธนาคาร สินทรัพย์ประมาณ เพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ตกเป็นของธนาคารที่เหลือ อีก 6 ธนาคาร ซึ่งอยู่ในกลุ่มธนาคารขนาดเล็กและเล็กมาก (ตารางที่ 1) จะเห็นได้ว่าสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทย กระจุกตัวค่อนข้างมากในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า การกระจายตัวของสินทรัพย์ที่ไม่ ค่อยจะเท่าเทียมกันนี้จะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธนาคารแต่ละกลุ่มมากน้อยเพียงใดซึ่งจะได้ กล่าวถึงในลำดับต่อไป

นอกเหนือไปจากการกระจุกตัวค่อนข้างสูงของสินทรัพย์ในธนาคารขนาดใหญ่แล้ว ในด้านหนี้สินรวมก็มี ลักษณะเช่นเดียวกันกล่าวคือ มีการกระจุกตัวของหนี้สินรวมเฉลี่ยต่อปีในธนาคารขนาดใหญ่ ประมาณ สองในสามของหนี้สินรวมทั้งหมด และเมื่อรวมกับหนี้สินในธนาคารขนาดกลาง พบว่า ประมาณร้อยละ 90 ของหนี้สินรวมทั้งหมดในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ตกอยู่กับธนาคารขนาดใหญ่ และ ขนาดกลาง มีหนี้สิน รวมเพียงประมาณร้อยละ 10 เท่านั้นที่กระจายในกลุ่มธนาคารขนาดเล็กและขนาดเล็กมาก (ตารางที่ 2)

แต่อย่างไรก็ตามยอดรวมของหนี้สินรวมทั้งระบบก็ยังต่ำกว่าสินทรัพย์รวม ที่มีจำนวน 7.7 ล้านล้านบาท ในขณะที่หนี้สินรวมมีจำนวน 7.0 ล้านล้านบาท ส่วนต่างดังกล่าวจำนวนประมาณ 7 แสนล้านบาท เป็นส่วนของทุน

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย จากรายได้รวมเฉลี่ยต่อปี ซึ่งคำนวณจากการเฉลี่ยผลรวมรายได้ดอกเบี้ยและรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง พ.ศ. 2552 พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 13 ธนาคาร มีรายได้รวมเฉลี่ยปีละประมาณ 4.4 แสนล้านบาท (ตารางที่ 3) ในขณะที่มีค่าใช้จ่ายรวมซึ่งรวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย เฉลี่ยปีละประมาณ 3.0 แสนล้านบาท (ตารางที่ 4) มีกำไรสุทธิทั้งระบบประมาณ 6.7 หมื่นล้านบาท ในขณะที่มีหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ยปีละประมาณ 5.2 หมื่นล้านบาท (ตารางที่ 5 และ 6) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่ากำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีของธนาคารพาณิชย์ไทย มีค่าสูงกว่าหนี้สงสัยจะสูญ ประมาณ 1.5 หมื่นล้านบาท แสดงให้เห็นว่าหากธนาคารพาณิชย์มีการจัดการหนี้สูญที่มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ จำนวนหนี้สงสัยจะสูญก็สามารถลดลงได้ในที่สุดจะทำให้กำไรสุทธิของธนาคารเพิ่มมากขึ้นได้

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีส่วนแบ่ง รายได้รวม ค่าใช้จ่ายรวม ประมาณสองในสาม ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ (ตารางที่ 3 และ 4) แต่กลับมีส่วนแบ่งของกำไรสุทธิมากกว่าร้อยละ 90 ของทั้งระบบ ในขณะที่มีส่วนแบ่งของหนี้สงสัยจะสูญเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งระบบ (ตารางที่ 5 และ 6) สะท้อนให้เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ มีความสามารถในการหากำไรที่ดีกว่าธนาคารขนาดอื่นๆ ค่อนข้างมาก รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สูญที่ค่อนข้างดีกว่าธนาคารขนาดอื่นโดยเปรียบเทียบ ธนาคารขนาดใหญ่แต่ละแห่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยปีละ มากกว่า 1 หมื่นล้านบาท ในขณะที่ธนาคารขนาดอื่นๆที่มีกำไรสุทธิเป็นบวก หรือกล่าวง่าย ๆ ว่ามีกำไรจากการดำเนินงาน แต่ละแห่งมีกำไรสุทธิประมาณ 1-2 พันล้านบาทเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 2 หนี้สินรวมเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของหนี้สินรวมเฉลี่ยของ
ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	หนี้สินรวมเฉลี่ยต่อปี(บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	4,418,496,432,496	62.6
กรุงเทพฯ	1,386,150,456,499	19.6
กรุงเทพฯ	1,173,119,673,728	16.6
ไทยพาณิชย์	923,414,277,289	13.1
กสิกรไทย	935,812,024,981	13.3
ธนาคารขนาดกลาง	1,882,350,903,998	26.7
ธนาชาติ	639,750,113,516	9.1
กรุงศรีอยุธยา	608,489,347,862	8.6
ทหารไทย	634,111,442,620	9.0
ธนาคารขนาดเล็ก	563,275,867,302	8.0
ซีเอ็มบีไทย	206,769,637,210	2.9
ยูโอบี	177,837,668,463	2.5
แอสตันดาร์ตชาร์เตอร์ดไทย	178,668,561,629	2.5
ธนาคารขนาดเล็กมาก	192,556,544,483	2.7
ทิสโก้	81,365,120,373	1.2
เกียรตินาคิน	74,111,039,802	1.1
สินเอเซีย	37,080,384,309	0.5
รวมทุกขนาด	7,056,679,748,279	100.0

ตารางที่ 3 รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี* และ ร้อยละส่วนแบ่งของรายได้รวมเฉลี่ยของ
ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี*(บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	286,344,200,993	65.8
กรุงเทพฯ	88,598,682,658	20.4
กรุงเทพฯ	68,473,900,966	15.7
ไทยพาณิชย์	64,675,576,244	14.9
กสิกรไทย	64,596,041,125	14.8
ธนาคารขนาดกลาง	97,163,339,710	22.3
ธนาชาติ	35,846,721,537	8.2
กรุงศรีอยุธยา	34,488,795,645	7.9
ทหารไทย	26,827,822,529	6.2
ธนาคารขนาดเล็ก	34,682,443,064	8.0
ซีเอ็มบีไทย	9,919,510,086	2.3
ยูโอบี	11,088,415,617	2.5
แอสตันชาร์เตอร์เตอร์ดไทย	13,674,517,361	3.1
ธนาคารขนาดเล็กมาก	17,173,755,450	3.9
ทีสโก้	6,668,449,707	1.5
เกียรตินาคิน	7,786,733,400	1.8
สินเอเซีย	2,718,572,342	0.6
รวมทุกขนาด	435,363,739,217	100.0

หมายเหตุ * รายได้รวม คำนวณจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล บวก รายได้ที่มิใช่ดอกเบี้ย

ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อปี* และ ร้อยละของส่วนแบ่งของค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยของ
ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	ค่าใช้จ่ายรวมเฉลี่ยต่อปี*(บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	179,733,055,508	59.2
กรุงเทพฯ	57,738,205,903	19.0
กรุงเทพฯ	43,705,957,729	14.4
ไทยพาณิชย์	38,080,518,375	12.5
กสิกรไทย	40,208,373,501	13.2
ธนาคารขนาดกลาง	85,522,961,407	28.1
ธนาชาติ	29,229,337,146	9.6
กรุงศรีอยุธยา	25,991,325,930	8.6
ทหารไทย	30,302,298,331	10.0
ธนาคารขนาดเล็ก	27,546,435,959	9.1
ซีเอ็มบีไทย	10,049,625,020	3.3
ยูโอบี	8,957,642,723	2.9
แอสตันชาร์เตอร์เตอร์ดไทย	8,539,168,216	2.8
ธนาคารขนาดเล็กมาก	11,020,050,400	3.6
ทีสโก้	4,531,284,160	1.5
เกียรตินาคิน	4,547,149,313	1.5
สินเอเซีย	1,941,616,927	0.6
รวมทุกขนาด	303,822,503,274	100.0

หมายเหตุ * ค่าใช้จ่ายรวม คำนวณจากค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย บวก ค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย

ตารางที่ 5   กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี และ ร้อยละของส่วนแบ่งของกำไรสุทธิเฉลี่ยของ
ธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี(บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	62,665,374,796	93.3
กรุงเทพฯ	18,996,329,329	28.3
กรุงเทพฯ	11,201,069,792	16.7
ไทยพาณิชย์	17,949,974,742	26.7
กสิกรไทย	14,518,000,933	21.6
ธนาคารขนาดกลาง	-189,088,760	-0.3
ธนาชาติ	4,920,662,727	7.3
กรุงศรีอยุธยา	2,447,644,201	3.6
ทหารไทย	-7,557,395,688	-11.3
ธนาคารขนาดเล็ก	288,405,057	0.4
ซีเอ็มบีไทย	-2,237,655,583	-3.3
ยูโอบี	681,187,394	1.0
แสดนด์ชาร์เตอร์ดไทย	1,844,873,245	2.7
ธนาคารขนาดเล็กมาก	4,404,188,369	6.6
ทีสโก้	1,497,034,413	2.2
เกียรตินาคิน	2,204,735,044	3.3
สินเอเซีย	702,418,912	1.0
รวมทุกขนาด	67,168,879,461	100.0

ตารางที่ 6 หนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ยต่อปี* และร้อยละของส่วนแบ่งของหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย
ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	หนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ยต่อปี* (บาท)	ส่วนแบ่ง(ร้อยละ)
ธนาคารขนาดใหญ่	27,393,939,412	52.0
กรุงเทพฯ	6,275,551,943	11.9
กรุงไทย	11,247,556,424	21.4
ไทยพาณิชย์	4,366,666,667	8.3
กสิกรไทย	5,504,164,378	10.5
ธนาคารขนาดกลาง	19,134,871,933	36.3
ธนาชาติ	3,906,390,421	7.4
กรุงศรีอยุธยา	5,894,912,909	11.2
ทหารไทย	9,333,568,603	17.7
ธนาคารขนาดเล็ก	5,110,158,381	9.7
ซีเอ็มบีไทย	1,456,833,333	2.8
ยูโอบี	1,301,318,596	2.5
แสดนด์ชาร์เตอร์ดไทย	2,352,006,452	4.5
ธนาคารขนาดเล็กมาก	1,021,919,314	1.9
ทิสโก้	306,862,843	0.6
เกียรตินาคิน	672,168,120	1.3
สินเอเซีย	42,888,351	0.1
รวมทุกขนาด	52,660,889,039	100.0

หมายเหตุ * คำนวณจากหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ยในงบกำไรขาดทุน

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของสินทรัพย์จากส่วนแบ่งของประเภทสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม 13 ธนาคาร พบว่า เงินให้สินเชื่อมีส่วนแบ่งในสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์มากกว่า สองในสาม หรือมากกว่าร้อยละ 65 ในขณะที่เงินลงทุนมีส่วนแบ่งในสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 15 ในขณะที่เงินสดเป็นสินทรัพย์ที่มีส่วนแบ่งน้อยที่สุดในสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์เพียงประมาณร้อยละ 2 เท่านั้น และเมื่อรวมเงินให้สินเชื่อกับเงินลงทุนเข้าด้วยกัน พบว่า มีส่วนแบ่งประมาณร้อยละ 80 ของสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ (ตารางที่ 7) ธนาคารขนาดเล็กมีส่วนแบ่งของสินทรัพย์ประเภทเงินให้สินเชื่อ น้อยที่สุดเพียงประมาณร้อยละ 50 ในขณะที่มีส่วนแบ่งของสินทรัพย์ประเภทอื่นๆ สูงมากถึงร้อยละ 17 สูงกว่าธนาคารขนาดอื่นๆค่อนข้างมาก โครงสร้างสินทรัพย์ที่แตกต่างจากธนาคารขนาดอื่นๆ น่าจะมีผลทำให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารในกลุ่มนี้น่าจะแตกต่างไปจากธนาคารในกลุ่มอื่นๆ

สำหรับธนาคารขนาดเล็กมากนั้นมีสินทรัพย์ประเภทเงินสดต่ำที่สุดเพียงร้อยละ 0.3 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2 ในทางตรงกันข้ามกลับมีส่วนแบ่งของสินทรัพย์ประเภทเงินให้สินเชื่อสูงที่สุดมากถึงร้อยละ 70 (ตารางที่ 7) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของเงินให้สินเชื่อของทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทย แสดงให้เห็นว่า ธนาคารขนาดเล็กมากมีการดำรงเงินสดในมือค่อนข้างต่ำลักษณะเช่นนี้ อาจทำให้ธนาคารขนาดเล็กมากมีสภาพคล่องในรูปของเงินสดที่ต้องสำรองไว้ให้บริการลูกค้าค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 7 ร้อยละของประเภทสินทรัพย์เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของสินทรัพย์	ขนาดของธนาคาร				รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	
เงินสด	2.1	2.2	1.2	0.3	2.0
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	9.0	7.5	15.4	6.7	9.0
เงินลงทุน	14.1	14.6	15.4	14.3	14.4
เงินให้สินเชื่อ	67.7	67.4	50.6	70.4	66.3
สินทรัพย์อื่นๆ	7.0	8.4	17.4	8.3	8.3
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 8 ร้อยละของประเภทของหนี้สินรวมเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของหนี้สิน	ขนาดของธนาคาร				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	รวม
เงินรับฝาก	88.0	82.2	71.3	62.1	84.5
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	3.4	3.9	9.6	5.3	4.1
หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	0.5	0.4	0.7	0.3	0.5
เงินกู้ยืม	4.8	9.1	7.3	30.1	6.9
หนี้สินอื่นๆ	3.2	4.5	11.0	2.2	4.1
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

เมื่อพิจารณาโครงสร้างหนี้สินของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า เงินรับฝาก หรือ เงินฝาก เป็นหนี้สินที่มีส่วนแบ่งมากที่สุดในบรรดาหนี้สินประเภทต่างๆ โดยในภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทย มีเงินฝาก คิดเป็นร้อยละ 84 ของหนี้สินรวมโดย ธนาคารขนาดใหญ่ มีส่วนแบ่งที่เป็นประเภทเงินรับฝาก มากที่สุด ถึงร้อยละ 88 ซึ่งมากกว่า ค่าเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีส่วนแบ่งของเงินฝากน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 62 เท่านั้น (ตารางที่ 8)

แสดงให้เห็นว่า ธนาคารขนาดใหญ่มีความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ฝากเงินได้มากกว่าธนาคารขนาดเล็กกว่า ทำให้ธนาคารขนาดใหญ่มีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจค่อนข้างต่ำโดยเปรียบเทียบ ในขณะที่ธนาคารขนาดกลาง ธนาคารขนาดเล็ก และ ขนาดเล็กมาก ต้องพึ่งพาเงินกู้ยืมในสัดส่วนที่สูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่ โดยเฉพาะธนาคารขนาดเล็กมากที่ต้องพึ่งพาเงินกู้ยืมในสัดส่วนที่สูงมากถึง ร้อยละ 30 ในขณะที่เดียวกันธนาคารขนาดเล็กก็ต้องพึ่งพาเงินทุนจากหนี้สินประเภทอื่นๆในสัดส่วนที่สูงกว่าธนาคารขนาดอื่นๆ ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้นโดยเปรียบเทียบ

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งของรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า รายได้ดอกเบี้ยเป็นรายได้หลัก ในขณะที่รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย เป็นรายได้รอง ธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 66 ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยสูงที่สุด ประมาณร้อยละ 73 (ตารางที่ 9) การพึ่งพารายได้ดอกเบี้ยที่ลดลงทำให้ ธนาคารขนาดใหญ่มีต้นทุนการดำเนินธุรกิจลดลงโดยเปรียบเทียบ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่ธนาคารพาณิชย์มีอยู่ให้เกิดเป็นรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยในสัดส่วนที่มากขึ้นเป็นการกระจายความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของธนาคารและสร้างความยั่งยืนทางด้านรายได้ให้กับธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน ดังนั้นธนาคารขนาดใหญ่จึงมีความ

ได้เปรียบขนาดที่เล็กกว่าค่อนข้างมากเนื่องจากมีทรัพยากรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่ดีกว่า ขนาดขนาดที่เล็กกว่าในการนำมาสร้างให้เกิดรายได้ที่มีโชดกเบี้ย ทั้งในด้านพนักงาน อาคาร สถานที่ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆ อย่างไรก็ตามรายได้ดอกเบี้ยก็ยังคงเป็นรายได้หลักของกิจการธนาคารในฐานะตัวกลางทางการเงินระหว่างผู้ที่มีความต้องการกู้ยืมเงินกับผู้ที่มีความต้องการฝากเงิน ดังนั้นเงินให้สินเชื่อจึงเป็นรายได้ดอกเบี้ยที่มีส่วนแบ่งมากที่สุด ในบรรดารายได้ดอกเบี้ยประเภทต่างๆ ขนาดขนาดใหญ่เป็นธนาคารที่มีส่วนแบ่งรายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อมากที่สุด ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีส่วนแบ่งรายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อต่ำที่สุด น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยกว่าครึ่งหนึ่ง

ในขณะที่เดียวกับต้องพึ่งพารายได้ดอกเบี้ยจากการดำเนินธุรกรรมประเภทอื่นๆที่ไม่ใช่ การให้สินเชื่อ และการลงทุน ในสัดส่วนที่สูงมาก (ตารางที่ 10) ส่วนหนึ่งธนาคารขนาดเล็กมากเปลี่ยนสถานะจากบริษัทเงินทุนมาเป็นธนาคารได้ไม่นานมานี้เอง รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารขนาดเล็กมากมาจากการดำเนินธุรกิจ การเข้าซื้อเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 9 ร้อยละของประเภทของรายได้รวมของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของรายได้รวม	ขนาดของธนาคาร				รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	
รายได้ดอกเบี้ย	66.2	67.4	69.5	73.2	66.9
รายได้ที่มีโชดกเบี้ย	33.8	32.6	30.5	26.8	33.1
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

เมื่อพิจารณาในด้านค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า ค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบี้ย มีส่วนแบ่งมากกว่า ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยในสัดส่วน 6 : 4 ในภาพรวมของทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยธนาคารขนาดใหญ่มีส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยต่ำที่สุด และ ในขณะเดียวกันก็มีส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายที่มีโชดกเบี้ยมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามธนาคารขนาดเล็กมากกลับมีส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยมากที่สุดและมีส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่มีโชดกเบี้ยต่ำที่สุด (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 10 ร้อยละของประเภทของรายได้ดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของรายได้ดอกเบี้ย	ขนาดของธนาคาร				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	รวม
เงินให้สินเชื่อ	81.4	80.4	73.3	32.5	78.5
เงินลงทุน	11.5	13.1	14.4	16.6	12.3
รายได้ดอกเบี้ยอื่นๆ	7.1	6.5	12.3	50.9	9.2
รวมรายได้ดอกเบี้ยทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ลักษณะที่ตรงกันข้ามในส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ยระหว่างธนาคารขนาดใหญ่กับธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่า กอปรกับ เงินรับฝากก็มีส่วนแบ่งสูงที่สุดในบรรดาค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยสำหรับธนาคารขนาดใหญ่ การพึ่งพาเงินกู้ยืมระยะสั้นและระยะยาวของธนาคารขนาดใหญ่จึงมีความจำเป็นลดน้อยลงซึ่งแตกต่างกับธนาคารขนาดเล็กกว่ามีสัดส่วนการพึ่งพาเงินลงทุนจากแหล่งเงินกู้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มากกว่าธนาคารขนาดใหญ่ (ตารางที่ 12) ธนาคารขนาดใหญ่จึงมีความได้เปรียบธนาคารขนาดเล็กอย่างมาในด้านต้นทุนการจัดหาเงินทุนที่ต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่า

อย่างไรก็ตามความได้เปรียบในด้านต้นทุนในการจัดหาเงินทุนของธนาคารขนาดใหญ่ ก็อาจถูกลดทอนลงไปจากการที่มีขนาดของธุรกิจที่ใหญ่โตมาก การบริหารงานที่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนมากกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่า ดังนั้นธนาคารขนาดใหญ่ก็อาจเผชิญกับปัญหาขนาดของธุรกิจที่มีขนาดใหญ่เกินไปจนมีภาระค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ยโดยเปรียบเทียบแล้วสูงกว่าธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่า เช่น ค่าใช้จ่ายด้านพนักงาน ค่าใช้จ่ายด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ยอื่นๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้มีส่วนแบ่งเป็นอันดับต้นๆ ในบรรดาค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย ของธนาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธนาคารขนาดใหญ่ (ตารางที่ 13) ธนาคารขนาดใหญ่อาจจะได้เปรียบธนาคารขนาดเล็กในบางเรื่อง ในขณะที่เดียวกันธนาคารขนาดเล็กก็ได้เปรียบธนาคารขนาดใหญ่ในบางประเด็น ดังนั้นการเพิ่มหรือรักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบ และความพยายามในการลดข้อเสียเปรียบของธนาคารแต่ละขนาดจึงเป็นเรื่องที่สำคัญฝ่ายบริหารของธนาคารเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้สอดคล้องกับขนาดธนาคารของตน

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย จากอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ และ ขนาดเล็กมาก มีความสามารถในการทำกำไร มากกว่า ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม โดยธนาคารขนาดเล็กมากมีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวมสูงที่สุดประมาณร้อยละ 26 รองลงมาได้แก่ ธนาคารขนาดใหญ่ ที่มีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวมสูงที่สุดประมาณร้อยละ 22

ตารางที่ 11 ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่ายรวมของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของค่าใช้จ่ายรวม	ขนาดของธนาคาร				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	รวม
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	37.4	46.2	41.9	52.0	40.8
ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย	62.6	53.8	58.1	48.0	59.2
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 12 ร้อยละของประเภทของค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	ขนาดของธนาคาร				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	รวม
เงินรับฝาก	82.2	82.5	81.8	69.7	81.7
เงินกู้ยืมระยะสั้น	4.6	4.1	7.6	14.4	5.2
เงินกู้ยืมระยะยาว	9.4	10.2	2.0	10.6	9.0
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยอื่นๆ	3.8	3.2	8.6	5.2	4.1
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ตารางที่ 13 ร้อยละของประเภทของค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบียของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ประเภทของค่าใช้จ่าย ที่มีใช้ดอกเบีย	ขนาดของธนาคาร				
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	เล็กมาก	รวม
พนักงาน	35.3	31.2	37.5	36.1	34.5
อาคาร สถานที่และอุปกรณ์	18.2	16.1	17.3	14.7	17.5
ภาษีอากร	6.8	6.9	6.8	5.8	6.8
ค่าธรรมเนียมและบริการ	13.2	4.8	15.5	11.1	11.2
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	15.9	14.6	9.9	20.4	15.1
เงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ	10.6	26.4	13.0	11.8	14.9
รวมทุกประเภท	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ในขณะที่ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กนอกจากจะประสบกับการขาดทุน มีกำไรสุทธิเป็นลบแล้ว ธนาคารที่มีกำไรสุทธิเป็นบวกก็มีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารขนาดใหญ่ และขนาดเล็กมาก (ตารางที่ 14)

ในทำนองเดียวกัน เมื่อพิจารณาความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 4 กลุ่ม จากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่มาก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปกำไรสุทธิได้มากน้อยเพียงใด ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารขนาดเล็กมากมีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.90 รองลงมาคือ ธนาคารขนาดใหญ่ มีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์เท่ากับ ร้อยละ 1.29 ในขณะที่ ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก นอกจากบางธนาคารมีผลการประกอบการขาดทุนแล้วธนาคารที่มีผลกำไรก็มีค่าอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ค่อนข้างต่ำ เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้ (ตารางที่ 14) เนื่องจากทั้งสองอัตราส่วนใช้กำไรสุทธิในการคำนวณเช่นเดียวกัน แต่ตัวหารแตกต่างกัน ดังนั้นผลการศึกษาจึงมีลักษณะคล้ายๆกัน

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนรายจ่ายต่อรายได้ ซึ่งแสดงให้เห็น ความสามารถในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับรายได้ที่มีอยู่ ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารขนาดใหญ่มีความสามารถในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายดีที่สุด รองลงมาคือธนาคารขนาดเล็กมาก ในขณะที่ธนาคารขนาดกลางมีความสามารถในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยค่าอัตราส่วนรายจ่ายต่อรายได้ เท่ากับ 62.7 64.2 และ 88.0 สำหรับธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดเล็กมาก และ ธนาคารขนาดกลาง (ตารางที่ 14)

ความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของธนาคารขนาดใหญ่ และ ธนาคารขนาดเล็กมาก ทำให้ธนาคารทั้งสองมีผลการประกอบกำไรมากกว่า ธนาคารขนาดกลาง และธนาคารขนาดเล็กค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นได้ว่า ธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็กมากสามารถสร้างความได้เปรียบจากขนาดของตนเองได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามธนาคารขนาดใหญ่ได้เปรียบเรื่องต้นทุนในการจัดหาเงินทุนที่ต่ำกว่า เพราะเมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก พบว่าธนาคารขนาดเล็กมากเป็นกลุ่มเดียวที่มีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเกินกว่า ร้อยละ 100 (ตารางที่ 14) แสดงว่าธนาคารขนาดเล็กมากต้องจัดหาเงินทุนจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากเงินรับฝากซึ่งมีต้นทุนค่อนข้างต่ำ ทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคารขนาดเล็กมากสูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่กว่า โดยธนาคารขนาดเล็กมากมีต้นทุนในการจัดหาทุนคิดเป็นร้อยละ 3.34 ในขณะที่ธนาคารขนาดใหญ่ขนาดกลาง และธนาคารขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดหาเงินทุนต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 1.42 2.11 และ 2.35 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ ของธนาคารขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดประมาณร้อยละ 6.9 รองลงมาเป็นธนาคารขนาดใหญ่ ที่มีอัตราดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.5 ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีอัตราดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อเฉลี่ยต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 2.9 เท่านั้นเอง ทำให้ธนาคารขนาดเล็กมากเป็นกลุ่มเดียวที่มีส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ กับอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก เป็นลบ เท่ากับ ประมาณร้อยละ 0.5 แสดงว่า ต้นทุนในการจัดหาเงินทุนจากเงินรับฝากสูงกว่าผลตอบแทนจากการให้เงินสินเชื่อ ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ในการดำเนินกิจการธนาคาร แต่ธนาคารขนาดเล็กมากก็มีกำไรสุทธิเป็นบวก และมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่กว่า ทั้งนี้เนื่องจาก การที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารขนาดใหญ่กว่า ทำให้มีอัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ต่ำที่สุด

ในขณะที่ธนาคารขนาดใหญ่ซึ่งมีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อสูงที่สุดกลับมีอัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ต่ำกว่าร้อยละ 10 ซึ่งแตกต่างกับธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อในสัดส่วนที่สูงใกล้เคียงกับธนาคารขนาดใหญ่กลับมีอัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้มากกว่า ร้อยละ 10 ส่งผลให้ธนาคารขนาดกลางและเล็กบางธนาคารที่มีอัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ในระดับที่สูง ประสพกับการขาดทุน หรือ มีความสามารถทำกำไรค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารขนาดใหญ่ หรือ ธนาคารขนาดเล็กมาก (ตารางที่ 14) หนี้สงสัยจะสูญถือเป็นค่าใช้จ่ายที่ไปลดทอนกำไรของธนาคาร ดังนั้นในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายทั้งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย เช่น

ค่าใช้จ่ายพนักงาน อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ เป็นต้น ธนาคารต้องบริหารจัดการหนี้สงสัยให้มึประสิทธิภาพ กระบวนการคัดกรองการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า และติดตามความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อลดหนี้สงสัยจะสูญให้น้อยที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการปรับปรุงสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ หนี้สูญ เพื่อให้ลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้กลับมาชำระหนี้ได้

ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยที่สำคัญ หน่วย เป็น ร้อยละ			
	กำไรสุทธิต่อ ¹ รายได้	กำไรสุทธิต่อ ² สินทรัพย์	รายจ่าย ³ ต่อรายได้	สินเชื่อต่อ ⁴ เงินฝาก
ธนาคารขนาดใหญ่	21.88	1.29	62.77	84.76
กรุงเทพฯ	21.44	1.23	65.17	75.84
กรุงเทพ	16.36	0.88	63.83	90.13
ไทยพาณิชย์	27.75	1.74	58.88	88.22
กสิกรไทย	22.48	1.41	62.25	88.23
ธนาคารขนาดกลาง	-0.195	-0.01	88.02	87.72
ธนาชาติ	13.73	0.71	81.54	84.44
กรุงศรีอยุธยา	7.10	0.36	75.36	86.31
ทหารไทย	-28.17	-1.16	112.95	92.99

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ขนาดของธนาคาร	อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยที่สำคัญ หน่วย เป็น ร้อยละ			
	กำไรสุทธิต่อ ¹ รายได้รวม	กำไรสุทธิต่อ ² สินทรัพย์รวม	รายจ่าย ³ ต่อรายได้	สินเชื่อต่อ ⁴ เงินฝาก
ธนาคารขนาดเล็ก	0.83	0.05	79.42	77.13
ซีเอ็มบีไทย	-22.56	-1.05	101.31	59.29
ยูโอบี	6.14	0.34	80.78	91.35
แอสเตียนคาร์ดิชาร์เตอร์ดไทย	13.49	0.93	62.45	85.60
ธนาคารขนาดเล็กมาก	25.64	1.90	64.17	136.65
ทีสโก้	22.45	1.61	67.95	170.71
เกียรตินาคิน	28.31	2.46	58.40	114.28
สินเอเชีย	25.84	1.44	71.42	121.28
รวมทุกขนาด	15.43	0.87	69.79	86.05

หมายเหตุ

¹ กำไรสุทธิต่อรายได้ คำนวณจาก กำไรสุทธิหารด้วย รายได้รวม คูณ 100

² กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ คำนวณจาก กำไรสุทธิหารด้วย สินทรัพย์รวม คูณ 100

³ รายจ่ายต่อรายได้ คำนวณจาก ค่าใช้จ่ายรวมหารด้วย รายได้รวม คูณ 100

⁴ สินเชื่อต่อเงินฝาก คำนวณจาก เงินให้สินเชื่อหารด้วย เงินรับฝาก คูณ 100

^{5*} หนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ คำนวณจาก หนี้สงสัยจะสูญ (งบกำไรขาดทุน)หาร รายได้รวม คูณ 100

⁶ รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ คำนวณจาก รายได้ดอกเบี้ยจากสินเชื่อหาร สินเชื่อรวม คูณ 100

⁷ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากรับเงินฝาก คำนวณจาก ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินรับฝากหาร เงินฝากรวม คูณ 100

⁸ ส่วนต่าง ระหว่าง รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อหักด้วย ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ขนาดของธนาคาร	อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยที่สำคัญ หน่วย เป็น ร้อยละ			
	หนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ ^{5**}	รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อ ⁶	ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก ⁷	ส่วนต่างระหว่าง 6-7 ⁸
ธนาคารขนาดใหญ่	9.57	5.47	1.42	4.05
กรุงเทพฯ	7.08	5.42	1.51	3.90
กรุงไทย	16.43	5.38	1.38	4.00
ไทยพาณิชย์	6.75	5.36	1.42	3.93
กสิกรไทย	8.52	5.78	1.33	4.44
ธนาคารขนาดกลาง	19.69	4.85	2.11	2.74
ธนาชาติ	10.90	3.99	2.39	1.59
กรุงศรีอยุธยา	17.09	5.36	1.88	3.48
ทหารไทย	34.79	5.21	2.03	3.18
ธนาคารขนาดเล็ก	14.73	6.90	2.35	4.55
ซีเอ็มบีไทย	14.69	6.36	2.95	3.42
ยูโอบี	11.74	5.68	1.87	3.81
แอสตันชาร์เตอร์เตอร์ดไทย	17.20	9.85	2.06	7.79
ธนาคารขนาดเล็กมาก	5.95	2.86	3.34	-0.48
ทิสโก้	4.60	1.28	3.45	-2.17
เกียรตินาคิน	8.63	3.52	3.19	0.32
สินเอเซีย	1.58	5.65	3.46	2.18
รวมทุกขนาด	12.10	5.31	1.70	3.61

4.2 การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในส่วนที่สองนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย 13 ธนาคาร จำนวน 4 กลุ่ม โดยผลการศึกษาในส่วนที่สองนี้จำแนกออกเป็นส่วยย่อยได้สามส่วน ประกอบด้วย ส่วนย่อยแรก สมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยสามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิต และ ปัจจัยการผลิตของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ส่วนย่อยที่สอง แสดงให้เห็นสมการความไม่มีประสิทธิภาพของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ว่าปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยได้ สำหรับส่วนย่อยที่สามส่วนสุดท้าย แสดงให้เห็นระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งในระดับธนาคาร กลุ่ม และภาพรวมของทั้งระบบในช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2552 โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษานี้กำหนดให้ รายได้ดอกเบี้ย เป็น ผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย เนื่องจากรายได้ดอกเบี้ย เป็นรายได้หลักของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ในขณะที่ ปัจจัยการผลิตที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีไช่ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และ อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก โดยสมการการผลิตอยู่ในใช้รูปแบบที่เรียกว่า Cobb-Douglas Production Function สำหรับ ใช้เป็นรูปแบบในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิต และ ปัจจัยการผลิตของธนาคารพาณิชย์ ไทย โดยแสดงรายละเอียดดังนี้

ผลการประมาณค่าสมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ด้วยวิธี Maximum Likelihood Estimation พบว่า ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีไช่ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และ อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก มีความสัมพันธ์กับรายได้ดอกเบี้ย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้นปัจจัย โดยปัจจัยทั้งสิ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับ รายได้ดอกเบี้ย ได้ร้อยละ 98.3 อีกทั้งความสัมพันธ์ในทางบวกกับ รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทย หมายความว่า ถ้าธนาคารพาณิชย์เพิ่ม ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีไช่ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และ เพิ่มอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากให้มากขึ้น รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารจะเพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีไช่ดอกเบี้ย และ อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก ร้อยละ 1 ทำให้ รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.39 0.38 0.20 และ 0.17 ตามลำดับ

(ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ค่าพารามิเตอร์ของสมการการผลิต* ของธนาคารพาณิชย์ไทย

ค่าพารามิเตอร์สมการการผลิต (ผลผลิต คือ รายได้ดอกเบี้ย)			
ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	เครื่องหมาย	P [Z]>z
ค่าคงที่	0.9056	บวก	0.1161
Ln ของ ค่าใช้จ่ายพนักงาน LnX1	0.3829	บวก	0.0000
Ln ของ ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย** LnX2	0.2092	บวก	0.0013
Ln ของ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย LnX3	0.3983	บวก	0.0000
Ln ของ อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก LnX4	0.1753	บวก	0.0172
ค่าพารามิเตอร์ของความแปรปรวน			
Lamda	2.5651	บวก	0.0424
Sigma	0.2009	บวก	0.000

หมายเหตุ * สมการการผลิต ประกอบด้วย 1) ผลผลิต ได้แก่ รายได้ดอกเบี้ย LnY และ
 2) ปัจจัยการผลิต ได้แก่ 2.1 ค่าใช้จ่ายพนักงาน
 2.2 ** ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย ไม่รวม ค่าใช้จ่ายพนักงาน
 2.3 ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และ 2.4 อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝาก
 ทั้งหมดแปลงในรูป Natural Logarithm

ค่าสถิติต่างๆ

Adjusted R square	= 0.9833
S.E. of regression	= 0.3991
Sum squared residual	= 1.4290
Log Likelihood	= 45.3097
Durbin-Watson stat	= 0.6313
Mean dependent var	= 23.5581
S.D. dependent var	= 1.0856
A.I.C.	= -1.0335
F-statistic	= 1140.716
Prob.(F-statistic)	= 0.0000

การเพิ่มอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก เท่ากับเป็นการสร้างรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารให้เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันเมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อ ค่าใช้จ่ายพนักงาน และ ค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามปริมาณเงินให้สินเชื่อที่เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายต่างๆเหล่านั้นและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน เพื่อให้ธนาคารสามารถเพิ่มอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ได้นั้น ธนาคารต้องมีแหล่งเงินทุนให้มากขึ้นเพื่อตอบสนองของปริมาณเงินให้สินเชื่อที่เพิ่มขึ้นได้ซึ่งธนาคารสามารถทำได้ด้วยหลายวิธี เช่น การระดมเงินฝากให้มากขึ้น หรือ การเพิ่มเงินทุนจากแหล่งเงินทุนอื่นๆนอกเหนือจากเงินฝากเช่น การกู้ยืม เป็นต้น ซึ่งทำให้ธนาคารมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ย่อมต้องแลกได้แลกเสียกับค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยต่างๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายพนักงาน ที่ต้องเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ดังนั้นถ้ากำหนดให้รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารคงที่ กำไรของธนาคารจะเพิ่มขึ้นได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หากธนาคารใดสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ยได้มีประสิทธิภาพดีกว่า ผลกำไรก็จะเพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายทั้งสองประเภทมีประสิทธิภาพค่อนข้างต่ำ ผลกำไรของธนาคารก็อาจลดลงได้ ทั้งนี้รายละเอียดของความไม่มีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย ได้แสดงไว้ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าพารามิเตอร์ของสมการความไม่มีประสิทธิภาพ* ของธนาคารพาณิชย์ไทย

ค่าพารามิเตอร์สมการความไม่มีประสิทธิภาพ			
ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	เครื่องหมาย	P [T]>t
ค่าคงที่	-0.12873	ลบ	0.0013
ร้อยละ ของ หนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม	0.00571	บวก	0.0000
ร้อยละ ของ รายจ่ายต่อรายได้รวม	0.03696	บวก	0.0069

หมายเหตุ * สมการความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ตัว ได้แก่

2.1 ร้อยละของ หนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม และ 2.2 ร้อยละของรายจ่ายต่อรายได้รวม

คำนวณในรูปร้อยละ

Adjusted R square	= 0.40251	Residuals Sum of Squares	= 0.45475
F-statistic	= 26.94	Prob. (F-statistic)	= 0.00000
A.I.C.	= -2.230	Durbin-Watson stat	= 0.72172
Mean dependent var	= 0.14706	S.D. dependent var	= 0.10073

ผลการศึกษา พบว่า ร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม และ ร้อยละของรายจ่ายต่อรายได้รวม เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทั้งสองสามารถอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 40.2 โดยทั้งร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม และ ร้อยละของรายจ่ายต่อรายได้รวม มีผลทางบวกต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย หมายความว่า ถ้าร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญ และ รายจ่ายต่อรายได้รวม เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยก็เพิ่มขึ้นด้วย ร้อยละ 0.005 และ 0.03 ตามลำดับ (ตารางที่ 16) แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การเพิ่มขึ้นของร้อยละ ของรายจ่ายทั้งในรูปรายจ่ายจากดอกเบี้ย(ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย) และ รายจ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย (ค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย) ต่อรายได้รวมส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ลดลง ในขณะที่เดียวกัน ร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวมที่สูงขึ้น ทำให้ในที่สุดแล้วประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ลดลง หากพิจารณาจากงบกำไรขาดทุนของธนาคาร จะพบว่า หากกำหนดให้รายได้คงที่ การที่หนี้สงสัยจะสูญ และรายจ่ายต่างๆเพิ่มขึ้นในที่สุดกำไรสุทธิของธนาคารก็จะลดลง ดังนั้นนอกเหนือไปจากการบริหารจัดการรายจ่ายที่มีประสิทธิภาพแล้ว ธนาคารยังต้องบริหารจัดการหนี้สงสัยจะสูญอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

ในส่วนสุดท้ายนี้ผลการศึกษานำเสนอค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีระดับความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการผลิตผลผลิต ในรูป รายได้ต่อกีบเบี้ยมากน้อยเพียงใด โดยผลการศึกษาในตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 0.8673 ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2547-2552 โดยธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุดเท่ากับ 0.9188 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมาก ที่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 0.8754 ในขณะที่ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 0.8358 และ 0.8222 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ธนาคารขนาดใหญ่ และธนาคารขนาดเล็กมากมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงกว่าธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้านี้ในเรื่องผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่พบว่า ธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็กมากมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า ขนาดของธนาคารน่าจะมีผลต่อผลการดำเนินงานของธนาคาร โดยธนาคารในกลุ่มที่มีขนาดใหญ่มีความได้เปรียบในบางเรื่อง เช่น ด้านต้นทุนการจัดหาเงินทุน ในขณะที่ธนาคารในกลุ่มที่มีขนาดเล็กมากก็มีความได้เปรียบในบางเรื่อง เช่น ความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่าย และหนี้สงสัยจะสูญที่ดีกว่าธนาคารขนาดใหญ่กว่า ทำให้ธนาคารขนาดเล็กมากมีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้สูงที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็อัตราส่วนหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้ต่ำที่สุด

ตารางที่ 17 ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ย* ของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละขนาด
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึง ปี พ.ศ. 2552

ขนาดของธนาคาร	ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ย*
ธนาคารขนาดใหญ่	0.9188
กรุงเทพฯ	0.9099
กรุงไทย	0.9263
ไทยพาณิชย์	0.9147
กสิกรไทย	0.9246
ธนาคารขนาดกลาง	0.8358
ธนาชาติ	0.9052
กรุงศรีอยุธยา	0.8682
ทหารไทย	0.7339
ธนาคารขนาดเล็ก	0.8222
ซีเอ็มบีไทย	0.8318
ยูโอบี	0.7615
แสดนด์ชาร์เตอร์ดไทย	0.8732
ธนาคารขนาดเล็กมาก	0.8754
ทิสโก้	0.8170
เกียรตินาคิน	0.9544
สินเอเซีย	0.8548
รวมทุกขนาด	0.8673

หมายเหตุ * ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1

โดย ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค

ในขณะที่ ค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 1 แสดงว่ามีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุด

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาสองประการ ประการแรกต้องการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย ส่วนในข้อที่สองเพื่อศึกษาประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากข้อมูลทางการเงิน งบดุล งบกำไรขาดทุน ของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว เป็นระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 – 2552 โดยศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 13 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคาร กรุงเทพฯ กรุงไทย .ไทยพาณิชย์ กสิกรไทย ธนชาติ (หลังจากควบรวมกับธนาคารนครหลวงไทย) กรุงศรีอยุธยา ทหารไทย สแตนดาร์ดชาร์เตอร์ไทย ซีไอเอ็มบีไทย ยูโอบี ทิสโก้ เกียรตินาคิน และ ธนาคารสินเอเซีย โดยจัดกลุ่มธนาคารทั้ง 13 แห่ง ออกตามขนาดสินทรัพย์รวมเฉลี่ย ได้จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ธนาคารขนาดใหญ่ จำนวน 4 ธนาคาร ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพฯ กรุงไทย ไทยพาณิชย์ และ ธนาคารกสิกรไทย กลุ่มที่สอง ธนาคารขนาดกลาง จำนวน 3 ธนาคาร ประกอบด้วย ธนาคารธนาชาติ กรุงศรีอยุธยา และ ธนาคารทหารไทย กลุ่มที่สาม ธนาคารขนาดเล็ก จำนวน 3 ธนาคาร ประกอบด้วย ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย ยูโอบี และ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดไทย และธนาคารขนาดเล็กมาก จำนวน 3 ธนาคาร ประกอบด้วย ธนาคารทิสโก้ เกียรตินาคิน และธนาคารสินเอเซีย

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่หนึ่ง ที่ต้องการศึกษาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยายร่วมกับสถิติพรรณนา จากข้อมูลงบการเงินของธนาคารแต่ละแห่งโดยพิจารณาผลการดำเนินงานจากค่าเฉลี่ยของ สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้รวม ค่าใช้จ่ายรวม หนี้สงสัยจะสูญ กำไรสุทธิ ร้อยละของประเภทสินทรัพย์ ประเภทของหนี้สิน ประเภทของรายได้และค่าใช้จ่ายของธนาคารพาณิชย์ไทย นอกจากนี้ยังใช้อัตราส่วนทางการเงินจำนวน 8 อัตราส่วน เพื่อแสดงผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม จำนวน 13 ธนาคาร ประกอบด้วย อัตราส่วนทางการเงินดังต่อไปนี้ กำไรสุทธิต่อรายได้รวม กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ รายจ่ายต่อรายได้รวม เงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก หนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม รายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อต่อสินเชื่อรวม ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยของเงินฝากต่อเงินฝากรวม และส่วนต่างระหว่างรายได้ดอกเบี้ยจากเงินให้สินเชื่อและ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจากการรับฝากเงิน

สำหรับการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สองเรื่องการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย ผู้วิจัยประยุกต์แบบจำลอง Stochastic Production Frontier ในการหาค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับแบบจำลอง Stochastic Production Frontier คือ การจำแนกค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) ของแบบจำลองการผลิต หรือ สมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทยออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนประกอบแรก (v) แสดง Random Error ที่แสดงถึงความผิดพลาดทางสถิติ (Statistic Error) ส่วนประกอบที่สอง (u) ที่สะท้อนถึงความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Inefficiency) โดยที่ส่วนประกอบทั้งสองส่วนเป็นอิสระต่อกัน โดยค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคจะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 โดยถ้ามีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าไม่มีประสิทธิภาพเลย แต่ถ้ามีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 1 แสดงว่ามีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุด

ในการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคนั้นใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จในการคำนวณ โดยมีขั้นตอนสำคัญทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรก เป็นการกำหนด สมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตกับผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ขั้นตอนที่สองเมื่อได้สมการการผลิตจากขั้นตอนแรกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนนี้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปก็จะคำนวณหา สมการความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค ด้วยการจำแนกค่าความคลาดเคลื่อนของสมการการผลิตออกเป็นสองส่วนดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จากนั้นจะคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคกับปัจจัยกำหนดความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยได้บ้างและมากน้อยเพียงใด ส่วนขั้นตอนสุดท้ายขั้นตอนที่สาม โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปจะคำนวณค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารจำแนกเป็นรายธนาคารโดยมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1

ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ข้อแรก พบว่า สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้รวม ค่าใช้จ่ายรวม ของธนาคารพาณิชย์ไทยกระจุกตัวค่อนข้างมากในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ แต่สิ่งที่น่าสนใจจากการศึกษิตครั้งนี้พบว่า ส่วนแบ่งของกำไรสุทธิมากกว่าร้อยละ 90 ของทั้งระบบตกอยู่กับธนาคารขนาดใหญ่ทั้งสิ้นแห่ง ในขณะที่มี ส่วนแบ่งของหนี้สงสัยจะสูญกลับมีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของทั้งระบบ สะท้อนให้เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ นอกจากจะมีขนาดธุรกิจที่ใหญ่โตแล้ว ยังมีความสามารถในการหากำไรที่ดีกว่าธนาคารขนาดเล็กกว่าค่อนข้างมาก รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการหนี้สูญที่ค่อนข้างดีกว่าธนาคารขนาดเล็กกว่าด้วยเช่นกัน ธนาคารขนาดใหญ่แต่ละแห่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยปีละ มากกว่า 1 หมื่นล้านบาท ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กกว่ากลับมีความผันผวนของกำไรสุทธิค่อนข้างมาก บางปีเป็นบวกบางปีเป็นลบ ธนาคารขนาดเล็กหลายธนาคารแต่ละแห่งมีกำไรสุทธิเพียงประมาณปีละ 1-2 พันล้านบาทเท่านั้น

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของสินทรัพย์จากส่วนแบ่งของประเภทสินทรัพย์ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้ง 4 กลุ่ม 13 ธนาคาร พบว่า มากกว่าร้อยละ 65 ของสินทรัพย์อยู่ในรูปของเงินให้สินเชื่อ ในขณะที่เงินลงทุนมีส่วนแบ่งในสินทรัพย์ประมาณร้อยละ 15 และเมื่อรวมเงินให้สินเชื่อกับเงินลงทุนเข้าด้วยกัน พบว่า มีส่วนแบ่งประมาณร้อยละ 80 ของสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ

ในขณะที่เงินสดเป็นสินทรัพย์ที่มีส่วนแบ่งน้อยที่สุดในสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์เพียงประมาณร้อยละ 2 เท่านั้น ส่วนโครงสร้างหนี้สินของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า เงินรับฝาก หรือ เงินฝาก เป็นหนี้สินที่มีส่วนแบ่งมากที่สุดในบรรดาหนี้สินประเภทต่างๆ โดยในภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทย มีเงินฝาก คิดเป็นร้อยละ 84 ของหนี้สินรวม โดยธนาคารขนาดใหญ่ มีส่วนแบ่งที่เป็นประเภทเงินรับฝาก มากที่สุด ถึงร้อยละ 88 ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีส่วนแบ่งของเงินฝากน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 62 เท่านั้น เมื่อพิจารณาสถาปัตยกรรมของรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่า รายได้ดอกเบี้ยเป็นรายได้หลัก ในขณะที่รายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย เป็นรายได้รอง ธนาคารขนาดใหญ่มีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยต่ำที่สุดประมาณร้อยละ 66 ในขณะที่ธนาคารขนาดเล็กมากมีสัดส่วนรายได้ดอกเบี้ยสูงที่สุด ประมาณร้อยละ 73 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ย มีส่วนแบ่งมากกว่า ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย โดยธนาคารขนาดใหญ่มีส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยต่ำที่สุดในทางตรงกันข้ามธนาคารขนาดเล็กมากกลับมี ส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยสูงที่สุด

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย จากอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่ และ ขนาดเล็กมาก มีความสามารถในการทำกำไร มากกว่า ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อรายได้รวม กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์รวม นอกจากนั้นธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็กมาก ก็มีความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่าย และ หนี้สงสัยจะสูญได้ดีกว่า ธนาคารขนาดกลางและธนาคารขนาดเล็ก

อย่างไรก็ตามธนาคารขนาดใหญ่ได้เปรียบธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่าในเรื่องต้นทุนในการจัดหาเงินทุนที่ต่ำกว่า ธนาคารขนาดเล็กกว่าต้องจัดหาเงินทุนจากแหล่งอื่นนอกเหนือจากเงินรับฝากเพิ่มเติม

ทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคารขนาดเล็กกว่า สูงกว่าธนาคารขนาดใหญ่กว่า โดยธนาคารขนาดเล็กมากมีต้นทุนในการจัดหาทุนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.34 ต่อปี ในขณะที่ธนาคารขนาดใหญ่ขนาดกลาง และธนาคารขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดหาเงินทุนต่ำกว่า เพียงร้อยละ 1.42 2.11 และ 2.35 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง เรื่องการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการประยุกต์ใช้แบบจำลอง Stochastic Production Frontier พบว่า ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีโชดอกเบี่ย ค่าใช้จ่ายดอกเบี่ย และ อัตราส่วนสินเชือต่อเงินฝาก ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย มีความสัมพันธ์กับรายได้ดอกเบี่ย ซึ่งเป็นผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยการผลิตทั้งสี่ สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับ รายได้ดอกเบี่ย ได้ร้อยละ 98.3 และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ รายได้ดอกเบี่ย หมายความว่า ถ้าธนาคารพาณิชย์ไทยเพิ่ม ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีโชดอกเบี่ย ค่าใช้จ่ายดอกเบี่ย และ เพิ่มอัตราส่วนเงินให้สินเชือต่อเงินฝากให้มากขึ้น รายได้ดอกเบี่ยของธนาคารก็จะเพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายดอกเบี่ย ค่าใช้จ่ายพนักงาน ค่าใช้จ่ายที่มีโชดอกเบี่ย และ อัตราส่วนสินเชือต่อเงินฝาก ร้อยละ 1 ทำให้ รายได้ดอกเบี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.39 0.38 0.20 และ 0.17 ตามลำดับ

นอกจากนั้นผลการศึกษายังพบต่อไปอีกว่า ร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม และ ร้อยละของรายจ่ายต่อรายได้รวม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทั้งสองสามารถอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 40 โดยปัจจัยทั้งสองที่กล่าวมามีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทย หมายความว่า ถ้าร้อยละของหนี้สงสัยจะสูญ และ รายจ่ายต่อรายได้รวม เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของธนาคารพาณิชย์ไทยก็เพิ่มขึ้นด้วย ร้อยละ 0.005 และ 0.03 ตามลำดับ

ผลการศึกษาในประเด็นสุดท้ายเรื่องประสิทธิภาพทางเทคนิค พบว่า ในภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ไทยมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 0.8673 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงที่สุดเท่ากับ 0.9188 รองลงมาคือ ธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กมาก ที่มีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค เท่ากับ 0.8754 ในขณะที่ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่ากับ 0.8358 และ 0.8222 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ธนาคารขนาดใหญ่ และธนาคารขนาดเล็กมากมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงกว่าธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่พบเช่นกันว่า ธนาคารขนาดใหญ่และธนาคารขนาดเล็กมากมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนั้น ขนาดของธนาคารจึงมีผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการ ซึ่งในที่สุดแล้วทำให้ธนาคารที่มีขนาดใหญ่และธนาคารที่มีขนาดเล็กมาก มีความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจมากกว่า ธนาคารที่มีขนาดปานกลาง หรืออาจกล่าวง่าย ๆ ว่า ธนาคารที่มีขนาดใหญ่ไปเลย หรือไม่มีธนาคารขนาดเล็กไปเลย สามารถในการบริหารจัดการได้ดีกว่า ธนาคารที่มีขนาดครึ่ง ๆ กลาง ๆ

5.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และขนาดเล็กมากมีผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ย ที่ดีกว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า ขนาดของธนาคารมีผลต่อผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิค ดังนั้นธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดเล็ก ควรเร่งรัดปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการภายในของธนาคารให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นส่งผลให้ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการสร้างผลผลิตในรูปรายได้ ดอกเบี้ยให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารทหารไทย และ ธนาคารซีเอ็มบีไทย ซึ่งผลการประกอบการโดยเฉลี่ยยังขาดทุนอยู่
2. แม้ว่าธนาคารที่มีขนาดใหญ่ จะมีความได้เปรียบธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่าในด้านความสามารถในการทำกำไรอยู่ก็ตาม แต่ในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่ด้วยกัน ธนาคารกรุงไทย มีความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าธนาคารขนาดใหญ่ที่เหลือในกลุ่มเดียวกัน แม้ว่าธนาคารกรุงไทยจะมีค่าประสิทธิภาพทางเทคนิคในการสร้างผลผลิตในรูปรายได้ดอกเบี้ยก็ตาม แต่อัตรารายได้สูงจะสูญเสียต่อรายได้ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับธนาคารอื่นในกลุ่มเดียวกัน การลดหนี้สูญจะสูญเสียจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญสำหรับธนาคารกรุงไทยในการเพิ่มความสามารถในการทำกำไรให้ใกล้เคียงกับธนาคารขนาดใหญ่อื่นๆ
3. จากผลการศึกษาที่พบว่าธนาคารขนาดเล็กมาก มีต้นทุนในการจัดหาเงินทุนที่แพงกว่า ธนาคารที่มีขนาดใหญ่กว่า ทำให้ต้นทุนในการดำเนินการจึงสูงกว่าธนาคารที่มีขนาดใหญ่กว่า ดังนั้นธนาคารขนาดเล็กมากควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการได้มาซึ่งเงินทุน เช่น จากการรับฝาก หรือ จากแหล่งอื่นๆ ที่มีต้นทุนที่ต่ำกว่าในปัจจุบัน เพื่อให้ความเสียเปรียบด้านต้นทุนการหาเงินทุนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารที่มีขนาดใหญ่กว่า
4. จากผลการศึกษาในภาพรวมพบว่า ธนาคารที่มีขนาดใหญ่ และธนาคารที่มีขนาดเล็กมากมีผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพทางเทคนิคที่ดีกว่า ธนาคารที่มีขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก ดังนั้น กลยุทธ์ในการควบคุมกิจการ การขายกิจการ การเพิ่มหรือลดทุน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ธนาคารแต่ละธนาคารควรนำมาพิจารณา นอกเหนือไปจากการปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการภายในของตนเอง เนื่องจาก “ขนาด” มีผลต่อการดำเนินธุรกิจประเภทธนาคารพาณิชย์ ด้วยเช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษานี้กำหนดให้ ผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยชี้วัดจาก รายได้ดอกเบี้ย เพียงตัวเดียวในการศึกษารั้งต่อไปอาจเพิ่มเติมผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทยจากตัวชี้วัดอื่นๆ เช่น รายได้รวมระหว่างรายได้ดอกเบี้ยและรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ย หรือ กำไรขั้นต้น หรือ กำไรสุทธิ เป็นต้น ซึ่งรวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับ ปัจจัยการผลิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ก็สามารถปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมให้สามารถสร้างสมการการผลิตของธนาคารพาณิชย์ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2. เนื่องจากในการศึกษารั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะธนาคารพาณิชย์ไทยเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไปอาจเพิ่มเติม ธนาคารพาณิชย์ที่มีโชดสัญชาติไทย หรือ สถาบันการเงินประเภทอื่นๆ เช่น ธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ บริษัทเงินทุน หรือแม้กระทั่งการเพิ่มเติม ธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน เป็นต้น เพื่อให้สามารถครอบคลุมหน่วยธุรกิจทางการเงินในสังคมไทยให้มากขึ้น
3. ในการคำนวณค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค อยู่ภายใต้แนวคิดของสมการการผลิต นอกเหนือไปจากการใช้รูปแบบสมการการผลิต ผู้ที่สนใจอาจใช้รูปแบบอื่นๆ เช่น สมการต้นทุน สมการกำไร ซึ่งเป็นรูปแบบทางเลือกที่น่าสนใจในการศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

บรรณานุกรม

- กวิตม์ ศิริสรรพ์; และ คณะ. (2551). โครงการวิจัยดัชนีชี้วัดในการบริหารจัดการสถาบันการเงินเฉพาะกิจ. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2552, จาก <http://www.ryt9.com/s/mof/520295/>
- กิ่งแก้ว แหวงวงสด. (2542). การศึกษาความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.(การเงิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการกลุ่มผลิตภัณฑ์วิชาทฤษฎีและนโยบายการเงิน. (2529). ทฤษฎีและนโยบายการเงิน. ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- จินดา ชันทอง. (2540). การวิเคราะห์งบการเงิน. ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาติรี สุทธินิมิตร. (2544). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เข้าร่วมโครงการให้ความช่วยเหลือด้านเงินกองทุนจากรัฐบาลมาตรการแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน วันที่ 14 สิงหาคม 2541 กรณีศึกษา ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ สม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดวงนภา แซ่จันทร์. (2546). การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในปี 2542-2544. วิทยานิพนธ์ บธ.ม.(สาขาการเงิน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพคุณ ทอดสนิท. (2542). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (สาขาบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตยา สุภานาชีวะ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ. สารนิพนธ์ สม. (สาขาเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรนพ พุกกะพันธุ์; และ ประเสริฐชัย ไตรเสถียรพงศ์. (2548). การบริหารธนาคารพาณิชย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการบัญชี. (2543). มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.lawamendment.go.th/ow.asp?ID=2281>
- รายงานประจำปีบมจ.ธนาคารไทยพาณิชย์. 2551: 22-23
- เรืองโรจน์ มิตรภานนท์. (2541). การวิเคราะห์การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ขนาดเล็กของไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ลลิตกร ปรากฏผล. (2548). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน : กรณีศึกษา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2547). มิติใหม่ของการเงินและการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมนิติเพรส.
- วรศักดิ์ หงส์สุวรรณ. (2549). การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่โดยใช้วิธี CAMEL ANALYSIS. ปริญญาานิพนธ์ บม.(สาขาบัญชี). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วเรศ อุปาดิก. (2535). เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วารีย์ หะวานนท์. (2539). การบัญชีธนาคาร การปฏิบัติงานธนาคารพาณิชย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- ศรีสมร สุรินทร์ยา. (2551). การประยุกต์ใช้ CAMEL MODEL วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่. ปริญญาานิพนธ์ บ.ม. (สาขาบัญชี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สายัณห์ จันทร์โสดา. (2549). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางในประเทศไทย. สารนิพนธ์ สม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุทามาส กังวาลสงค์; และ ประสพชัย พสุนนท์. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ไทย ประจำปี 2550. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2552, จาก <http://www.ucsh.su.ac.th/presentPaper/G1/3.pdf>
- หลักชัย กุศลศรี. (2543). การวิเคราะห์การดำเนินงานของธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิญา ภัคพัต. (2549). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทยหลังการเข้าซื้อกิจการ กรณีศึกษา ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์ตเตอร์ด (ไทย) จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ สม.(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. (2549). การนำเสนอการเงิน. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มาตรฐานการบัญชี สาระสำคัญและตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูล ฉบับที่ 35
- อำนวยการ ลียาทิพย์กุล. (2545). การธนาคารพาณิชย์ การดำเนินงานและเทคโนโลยี. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์